

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών
Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Στρατηγική, Αξιολόγηση & Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ
2021-2027**

Παπακώστας Στέλιος

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, Έτος 2024

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών
και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής &
Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική &

Πολιτική»

**Στρατηγική, Αξιολόγηση & Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ
2021-2027**

Παπακώστας Στέλιος Α.Μ:22054

**Επιβλέπων Καθηγητής: Ανδρέας Αλεξόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής,
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής**

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, Έτος 2024

**University of West Attica School
of Administration, Economic, and
Social Sciences Department of
Accounting & Finance M.Sc. in
Public Economics and Policy**

"Strategy, Evaluation & Implementation Progress of the NSRF 2021-2027"

Papakostas Stelios R.N:22054

**Supervisor: Ανδρέας Αλεξόπουλος, Associate Professor, Dept. of Accounting &
Finance of the University of West Attica**

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of
West Attica in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public
Economics and Policy Aigaleo, Greece, Year 2024

Αιγάλεω, Έτος 2024

Τίτλος εργασίας: Στρατηγική, Αξιολόγηση & Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 04.02.2025

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Ανδρέας Αλεξόπουλος	Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
	Δημήτριος Σταυρουλάκης	Καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
	Αικατερίνη Δεδούλη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Παπακώστας Στέλιος του Δημητρίου, με αριθμό μητρώου 22054 φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημόσια Οικονομία & Πολιτική του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι 14.02.2025 και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Ο Δηλών

Παπακώστας Στέλιος

Περίληψη

Το ΕΣΠΑ αποτελεί έναν από τους κύριους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος στοχεύει στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ. Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο "Στρατηγική Αξιολόγηση & Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027" εστιάζει στην ανάλυση και αξιολόγηση του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) για την περίοδο 2021-2027. Σε αυτό το πλαίσιο αναλύεται η στρατηγική του νέου προγράμματος, οι προτεραιότητες επενδύσεων, καθώς και οι τομεακές και περιφερειακές στρατηγικές που σχεδιάστηκαν για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ. Η μελέτη περιλαμβάνει επίσης μια εκτενή ανασκόπηση του ιστορικού πλαισίου του ΕΣΠΑ, ξεκινώντας από τις πρώτες προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Στην εργασία εξετάζεται το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το ΕΣΠΑ 2021-2027, το οποίο καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη-μέλη. Αναλύονται οι στρατηγικοί στόχοι του νέου προγράμματος, οι οποίοι επικεντρώνονται στη δημιουργία μιας πιο έξυπνης, πράσινης, συνδεδεμένης, κοινωνικής και κοντά στους πολίτες Ευρώπης. Οι προτεραιότητες επενδύσεων του ΕΣΠΑ έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή μετάβαση, και οι κοινωνικές ανισότητες.

Η εργασία παρέχει επίσης μια ανάλυση των μεθοδολογιών αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης του προγράμματος. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ΕΣΠΑ είναι κρίσιμη για την κατανόηση της συμβολής του στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της ΕΕ και για τη διαμόρφωση προτάσεων βελτίωσης για μελλοντικά προγράμματα.

Συνολικά, η εργασία επιχειρεί να διερευνήσει την πολυδιάστατη σημασία του ΕΣΠΑ για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα, τόσο από οικονομική όσο και από κοινωνική σκοπιά, και προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα της στρατηγικής και της πορείας υλοποίησης του προγράμματος για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο που διανύουμε.

Λέξεις κλειδιά: Στρατηγική αξιολόγηση, Οικονομική και κοινωνική συνοχή, Επενδυτικές προτεραιότητες, Διαρθρωτικά Ταμεία, Καινοτομία Προστασία του περιβάλλοντος, Ψηφιακή μετάβαση, Κοινωνικές ανισότητες

Abstract

The NSRF (National Strategic Reference Framework) is one of the main financial mechanisms of the European Union, aiming to promote economic, social, and regional cohesion among EU member states. This thesis, titled "Strategic Evaluation & Implementation Progress of the NSRF 2021-2027," focuses on the analysis and evaluation of the NSRF for the 2021-2027 period. Within this context, the strategy of the new program, investment priorities, as well as the sectoral and regional strategies designed to achieve the goals of the NSRF, are analyzed. The study also includes an extensive review of the historical background of the NSRF, starting with the European Union's initial efforts to reduce regional disparities through the Structural Funds and the Cohesion Fund. Over the decades, these tools evolved and were consolidated within the framework of the NSRF, which today covers a wide range of programs and actions aimed at strengthening innovation, protecting the environment, promoting digital connectivity, and fostering social inclusion. The thesis examines the institutional and legal framework governing the NSRF 2021-2027, which is defined by the European Commission in collaboration with member states. The strategic objectives of the new program are analyzed, focusing on creating a smarter, greener, more connected, socially inclusive, and citizen-friendly Europe. The investment priorities of the NSRF have been designed to address contemporary challenges, such as climate change, digital transition, and social inequalities. The thesis also provides an analysis of the evaluation methodologies used to monitor and assess the performance of the program. Evaluating the results of the NSRF is crucial for understanding its contribution to achieving the EU's strategic goals and for shaping improvement proposals for future programs. Overall, the thesis seeks to explore the multidimensional significance of the NSRF for both the European Union and Greece, from both an economic and social perspective, offering a comprehensive overview of the strategy and the implementation progress of the program for the current programming period.

Keywords:

Strategic evaluation ,Economic and social cohesion Investment priorities ,Structural Funds ,Innovation ,Environmental protection ,Digital transition ,Social inequalities

Περιεχόμενα

Περίληψη	VII
Abstract.....	IX
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	IX
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	3
Θεωρητικό Πλαίσιο & Στρατηγική Ανάλυση του ΕΣΠΑ 2021-2027	3
1.1 Σύντομο Ιστορικό	3
1.2 Θεσμικό και Νομοθετικό Πλαίσιο.....	4
1.3. Στόχοι και Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2021-2027	5
1.4. Ανάλυση Στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	11
Στρατηγικό πλαίσιο & κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΑ 2021-2027	11
2.1 Μια πιο έξυπνη Ευρώπη.....	11
2.2 Μια πιο πράσινη Ευρώπη	12
2.3 Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη	14
2.4 Μια πιο κοινωνική Ευρώπη	17
2.5 Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	24
Αξιολόγηση του ΕΣΠΑ 2021-2027	24
3.1 Μεθοδολογίες Αξιολόγησης	24
3.2 Δείκτες Απόδοσης	26
3.3 Αποτελέσματα και Επιπτώσεις των Προγραμμάτων.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	31
Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027.....	31
4.1 Ανασκόπηση Έργων	31
4.2 Προκλήσεις στην Υλοποίηση.....	33
4.3 Οφέλη και Προβλήματα στην υλοποίηση των Έργων.....	34
4.4. Μαθήματα από τις Επιτυχίες και τις Αποτυχίες.....	35
4.5 Συμπεράσματα σε σχέση με τη σημασία υλοποίησης των έργων	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	

Μελέτη Περίπτωσης & Το φαινόμενο του GOV.GR.....	39
5.1 Εισαγωγή	39
5.1.2 Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση	41
5.1.3. Στρατηγικοί Στόχοι και Προτεραιότητες	41
5.1.4. Επιμέρους Προγράμματα και Δράσεις.....	42
5.1.5 Διαδικασία Έγκρισης και Υλοποίησης.....	44
5.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων και επιπτώσεων.....	45
5.3 Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027	45
5.3.2 Ανάπτυξη των Τομεακών Ανάλυση της Πορείας Υλοποίησής τους	47
5.4 Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.....	51
5.4.2 Ανάπτυξη των Περιφερειακών Προγραμμάτων & Ανάλυση της Πορείας Υλοποίησής τους	51
5.5 Ανάλυση των Προγραμμάτων.....	57
5.5.2 Διαδικασία Υλοποίησης των Προγραμμάτων.....	57
5.6 Μελέτη καλής πρακτικής : Η Πλατφόρμα gov.gr.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	65
Προκλήσεις και Ευκαιρίες.....	65
6.1 Εισαγωγή	65
6.2 Ευκαιρίες για Βελτίωση και Καινοτομία.....	67
6.3 Προτάσεις για την Αποτελεσματικότερη Υλοποίηση.....	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	72
Συμπεράσματα και Συστάσεις	72
7.1. Κύρια Ευρήματα.....	72
7.2. Προτάσεις για Βελτίωση της Στρατηγικής & της Υλοποίησης.....	76
7.3. Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα	77
7.3.1 Αξιολόγηση του Κοινωνικού Αντίκτυπου του ΕΣΠΑ	78
7.3.2 Μελέτες Περίπτωσης για Καινοτόμα Έργα	79
7.3.3 Διερεύνηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.....	80
7.4 Σύνθεση Συμπερασμάτων.....	81

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναγκαιότητα και σκοπός

Το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) αποτελεί τον κύριο χρηματοδοτικό μηχανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής μεταξύ των κρατών-μελών. Η νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027 εστιάζει σε συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι σύγχρονες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή μετάβαση και οι κοινωνικές ανισότητες.

Ο σκοπός της μελέτης αυτής είναι η ανάλυση της στρατηγικής, η αξιολόγηση της απόδοσης και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Ειδικότερα, η εργασία εξετάζει τα εξής:

- Στρατηγική Προσέγγιση: Ποιοι είναι οι στρατηγικοί στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος και πώς αυτοί ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές.
- Αξιολόγηση Αποδοτικότητας: Ποια είναι τα εργαλεία και οι μέθοδοι αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του προγράμματος.
- Πορεία Υλοποίησης: Ποια είναι η τρέχουσα κατάσταση των έργων και προγραμμάτων που έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2021-2027, καθώς και οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που προκύπτουν κατά την εφαρμογή τους.
- Η σημασία της μελέτης αυτής έγκειται στο γεγονός ότι η αποτελεσματική υλοποίηση του ΕΣΠΑ έχει άμεσες επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή των κρατών-μελών. Η αξιολόγηση της απόδοσης του προγράμματος επιτρέπει την ταυτοποίηση των επιτυχιών και των αδυναμιών, προκειμένου να ληφθούν διορθωτικά μέτρα και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των μελλοντικών προγραμμάτων.

Μεθοδολογία Έρευνας

- Η μεθοδολογία που ακολουθείται στην παρούσα μελέτη είναι πολυδιάστατη και περιλαμβάνει τη βιβλιογραφική επισκόπηση καθώς και τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων έρευνας. Συγκεκριμένα, η εργασία βασίζεται σε δευτερογενείς και πρωτογενείς πηγές δεδομένων, προκειμένου να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη και αξιόπιστη ανάλυση.
- Ανάλυση Δευτερογενών Πηγών: Η μελέτη στηρίζεται σε επίσημα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εθνικές εκθέσεις αξιολόγησης και σχετικές μελέτες. Η ανάλυση αυτών των πηγών επιτρέπει την κατανόηση του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου του ΕΣΠΑ, καθώς και των στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων του συνολικού προγράμματος.
- Πρωτογενής Έρευνα: Η πρωτογενής έρευνα περιλαμβάνει τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με αρμόδιους φορείς, όπως στελέχη της δημόσιας διοίκησης, εκπροσώπους των εμπλεκόμενων φορέων. Οι συνεντεύξεις αυτές παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται και τις προτάσεις για βελτίωση.
- Ανάλυση Δεδομένων: Χρησιμοποιούνται στατιστικά δεδομένα και δείκτες απόδοσης για την αξιολόγηση της προόδου των έργων και των προγραμμάτων. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει τη χρήση εργαλείων ανάλυσης δεδομένων, όπως Excel, για τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων.
- Μελέτες Περίπτωσης: Επιλέγονται συγκεκριμένα έργα και προγράμματα για την εκπόνηση μελετών περίπτωσης, προκειμένου να αναλυθούν σε βάθος οι επιπτώσεις και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων. Οι μελέτες αυτές συμβάλλουν στην κατανόηση των πρακτικών εφαρμογών του προγράμματος και των προκλήσεων που προκύπτουν κατά την υλοποίησή τους.
- Συγκριτική Ανάλυση: Πραγματοποιείται συγκριτική ανάλυση με προηγούμενες προγραμματικές περιόδους του ΕΣΠΑ, προκειμένου να εντοπιστούν οι βελτιώσεις και οι αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί. Η ανάλυση αυτή επιτρέπει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αλλαγών και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για το μέλλον.

Δομή της Εργασίας

Η εργασία είναι δομημένη σε οκτώ κεφάλαια, καθένα εκ των οποίων εξετάζει διαφορετικές πτυχές της στρατηγικής, της αξιολόγησης και της πορείας υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Στο πρώτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο της μελέτης, περιλαμβάνοντας την ιστορική αναδρομή του ΕΣΠΑ, το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 και τους στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες του προγράμματος.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται τη στρατηγική του ΕΣΠΑ 2021-2027, περιλαμβάνοντας την ανάλυση των στρατηγικών στόχων, τις προτεραιότητες επενδύσεων και τις τομεακές και περιφερειακές στρατηγικές. Εξετάζονται οι στόχοι του προγράμματος και οι τρόποι με τους οποίους αυτοί επιδιώκονται.

Στο τέταρτο κεφάλαιο εξετάζονται οι μεθοδολογίες αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του προγράμματος. Περιλαμβάνονται οι δείκτες απόδοσης και τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των προγραμμάτων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πορεία υλοποίησης του προγράμματος, αναλύοντας τα έργα που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, οι προκλήσεις που έχουν αντιμετωπιστεί και οι επιτυχίες και αποτυχίες.

Στο έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται μελέτες περίπτωσης συγκεκριμένων έργων, αναλύοντας τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων. Οι μελέτες αυτές παρέχουν πρακτικά παραδείγματα και συμβάλλουν στην κατανόηση των προκλήσεων και των ευκαιριών που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του προγράμματος.

Στο έβδομο κεφάλαιο, αναλύονται οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που προκύπτουν κατά την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027. Περιλαμβάνονται προβλήματα και εμπόδια, καθώς και ευκαιρίες για βελτίωση και καινοτομία. Προτείνονται τρόποι για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των ευκαιριών.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κύρια ευρήματα της εργασίας και οι συστάσεις για τη βελτίωση της στρατηγικής και της υλοποίησης του προγράμματος. Περιλαμβάνονται προτάσεις για μελλοντική έρευνα και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μελλοντικών προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2021-2027

1.1 Σύντομο Ιστορικό

Το θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας μελέτης επικεντρώνεται στην ανάλυση της ιστορικής αναδρομής του ΕΣΠΑ, του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου του ΕΣΠΑ 2021-2027, καθώς και των στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων του προγράμματος. Η κατανόηση αυτών των θεμάτων είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εικόνας του πλαισίου μέσα στο οποίο υλοποιείται το πρόγραμμα και για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του.

Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) είναι το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μεταξύ των κρατών-μελών. Αποτελεί εξέλιξη των προηγούμενων προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης της ΕΕ, όπως τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής.

Οι βασικές έννοιες είναι οι εξής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024):

ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης): Πρόκειται για το στρατηγικό σχέδιο της Ελλάδας που καθορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες για την ανάπτυξη της χώρας μέσω χρηματοδότησης από την ΕΕ. Περιλαμβάνει προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ.

Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ): Είναι χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στοχεύουν στην υποστήριξη της ανάπτυξης, της οικονομικής συνοχής και της απασχόλησης στα κράτη μέλη. Τα κύρια ταμεία περιλαμβάνουν:

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): Στηρίζει έργα υποδομών και ανάπτυξης στην περιφέρεια.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ): Επενδύει στην κοινωνική συνοχή και την απασχόληση.

Ταμείο Συνοχής: Χρηματοδοτεί έργα υποδομών σε χώρες με χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Τα πρώτα βήματα: Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία ιδρύθηκαν τη δεκαετία του 1970, με σκοπό την υποστήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της ΕΕ. Το Ταμείο Συνοχής δημιουργήθηκε το 1993, στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, με στόχο τη χρηματοδότηση έργων μεγάλης κλίμακας σε τομείς όπως οι μεταφορές και το περιβάλλον, στις χώρες με κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ.

ΕΣΠΑ: Η ενοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων

Το 2000, με την εισαγωγή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δημιουργήθηκε το ΕΣΠΑ ως ενιαίο πλαίσιο που συνενώνει όλα τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης της ΕΕ. Το ΕΣΠΑ περιλαμβάνει μια σειρά από επιμέρους ταμεία, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής.

Προγραμματικές περιόδους ΕΣΠΑ

Η πρώτη προγραμματική περίοδος του ΕΣΠΑ κάλυψε την περίοδο 2007-2013, με έμφαση στη σύγκλιση των περιφερειών, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση. Η δεύτερη περίοδος (2014-2020) επικεντρώθηκε στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η τρέχουσα προγραμματική περίοδος (2021-2027) θέτει νέες προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες προκλήσεις και ανάγκες της ΕΕ.

1.2 Θεσμικό και Νομοθετικό Πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027

Το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα εθνικά νομοθετικά πλαίσια των κρατών-μελών. Το πλαίσιο αυτό διαμορφώνει τις βασικές αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για την υλοποίηση των προγραμμάτων και τη διαχείριση των πόρων. Βασίζεται στην εξέλιξη των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και στις προγραμματικές περιόδους που καθόρισαν τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ. Οι κανονιστικές διατάξεις και οι εθνικές προσαρμογές του νέου πλαισίου διασφαλίζουν τη συνέχιση της στοχευμένης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων.

Κανονιστικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι κανονιστικές διατάξεις της ΕΕ για το ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνουν τη νομοθεσία που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ. Αυτές οι διατάξεις θέτουν το γενικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση των έργων και των

προγραμμάτων, καθορίζουν τις επιλέξιμες δαπάνες και προδιαγράφουν τις διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης.

Εθνικά νομοθετικά πλαίσια

Κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ είναι υπεύθυνο για την προσαρμογή του ΕΣΠΑ στις εθνικές και περιφερειακές του ανάγκες. Αυτό περιλαμβάνει τη διαμόρφωση εθνικών προγραμμάτων, τη δημιουργία κατάλληλων διοικητικών δομών και την εξειδίκευση των στρατηγικών προτεραιοτήτων. Οι εθνικές αρχές είναι επίσης υπεύθυνες για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της υλοποίησης των έργων.

Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες για την εφαρμογή του ΕΣΠΑ. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν τεχνικές προδιαγραφές, πρότυπα και καλές πρακτικές που πρέπει να ακολουθούνται κατά την υλοποίηση των έργων. Η Επιτροπή παρέχει επίσης υποστήριξη και συμβουλευτική βοήθεια στα κράτη-μέλη, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διαχείριση των πόρων.

1.3. Στόχοι και Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2021-2027

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2021-2027 αντανακλούν τις προκλήσεις και τις ανάγκες της σύγχρονης Ευρώπης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, της καινοτομίας, της κοινωνικής ένταξης και της περιφερειακής συνοχής.

Στρατηγικοί στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι του ΕΣΠΑ 2021-2027 διαμορφώνονται γύρω από πέντε βασικούς άξονες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024):

- **Μια πιο έξυπνη Ευρώπη:** Προώθηση της καινοτομίας, της ψηφιακής οικονομίας και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
- **Μια πιο πράσινη Ευρώπη:** Ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της ενεργειακής απόδοσης και της κλιματικής ανθεκτικότητας.
- **Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη:** Βελτίωση της ψηφιακής και φυσικής συνδεσιμότητας μέσω επενδύσεων σε υποδομές μεταφορών και τηλεπικοινωνιών.
- **Μια πιο κοινωνική Ευρώπη:** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της καταπολέμησης της φτώχειας και της βελτίωσης της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες.

- **Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες:** Ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων.

Οι προτεραιότητες επενδύσεων του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνουν έργα και προγράμματα που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Κάθε προτεραιότητα εξειδικεύεται σε συγκεκριμένες δράσεις και χρηματοδοτικά εργαλεία. (EU Cohesion policy (2021-2027))

- **Καινοτομία και Ψηφιακή Οικονομία:** Ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και των ψηφιακών δεξιοτήτων, υποστήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ.
- **Περιβάλλον και Ενέργεια:** Προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και προστασία της βιοποικιλότητας.
- **Υποδομές και Συνδεσιμότητα:** Αναβάθμιση των μεταφορικών δικτύων, ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών, βελτίωση της πρόσβασης στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές.
- **Κοινωνική Ένταξη και Υγεία:** Ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών, βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση, υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων.
- **Τοπική Ανάπτυξη και Συνεργασία:** Προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης, ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων, υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Οι προτεραιότητες επενδύσεων του ΕΣΠΑ 2021-2027 εναρμονίζονται με τις τομεακές και περιφερειακές στρατηγικές, εξειδικεύοντας δράσεις και χρηματοδοτικά εργαλεία σε συγκεκριμένους τομείς και περιοχές. Με αυτόν τον τρόπο, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες κάθε περιοχής και τομέα, διασφαλίζοντας την στοχευμένη χρήση των πόρων. Έτσι, επιτυγχάνεται η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Οι τομεακές και περιφερειακές στρατηγικές του ΕΣΠΑ 2021-2027 εξειδικεύουν τους στρατηγικούς στόχους και τις προτεραιότητες επενδύσεων σε συγκεκριμένους τομείς και περιοχές. Οι στρατηγικές αυτές λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε τομέα και περιοχής, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική κατανομή των πόρων και η επίτευξη των στόχων. (EU Cohesion policy 2021-2027)

- **Τομεακές στρατηγικές:** Οι τομεακές στρατηγικές καθορίζουν τις προτεραιότητες και τις δράσεις σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η έρευνα και η καινοτομία, η ενέργεια, οι μεταφορές και η ψηφιακή οικονομία. Οι στρατηγικές αυτές ενσωματώνουν τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ και προσαρμόζονται στις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες.
- **Περιφερειακές στρατηγικές:** Οι περιφερειακές στρατηγικές καθορίζουν τις προτεραιότητες και τις δράσεις σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές. Οι στρατηγικές αυτές λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες κάθε περιοχής και προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες.

1.4. Ανάλυση Στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027

Η στρατηγική του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει μια σειρά από επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων. Η ανάλυση της στρατηγικής αυτής περιλαμβάνει την κατανόηση των στόχων, των προτεραιοτήτων επενδύσεων και των τομεακών και περιφερειακών στρατηγικών.

Μια πιο έξυπνη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο έξυπνης Ευρώπης» επικεντρώνεται στην προώθηση της καινοτομίας και της ψηφιακής οικονομίας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, την υποστήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, καθώς και την προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και των ψηφιακών δεξιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα:

- **Έρευνα και Ανάπτυξη:** Η ενίσχυση της έρευνας και της ανάπτυξης αποτελεί κεντρικό πυλώνα της στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την υποστήριξη των ερευνητικών ιδρυμάτων, τη χρηματοδότηση καινοτόμων έργων και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του ακαδημαϊκού και του επιχειρηματικού τομέα.
- **Ψηφιακή Οικονομία:** Η προώθηση της ψηφιακής οικονομίας περιλαμβάνει την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών, την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και την υποστήριξη των ψηφιακών δεξιοτήτων. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Μια πιο πράσινη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο πράσινης Ευρώπης» επικεντρώνεται στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ενεργειακής απόδοσης. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,

τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και την προστασία της βιοποικιλότητας. Πιο συγκεκριμένα:

- **Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας:** Η προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική ενέργεια. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και την ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας.
- **Ενεργειακή Απόδοση:** Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνει δράσεις για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα κτίρια, τη βιομηχανία και τις μεταφορές. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης.
- **Προστασία της Βιοποικιλότητας:** Η προστασία της βιοποικιλότητας περιλαμβάνει δράσεις για τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων περιοχών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην προστασία της φυσικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο συνδεδεμένης Ευρώπης» επικεντρώνεται στη βελτίωση της ψηφιακής και φυσικής συνδεσιμότητας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την αναβάθμιση των μεταφορικών δικτύων, την ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών και την υποστήριξη της πρόσβασης στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές.

- **Μεταφορικές Υποδομές:** Η αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε σιδηροδρομικά, οδικά και θαλάσσια δίκτυα. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη βελτίωση της διασύνδεσης των περιφερειών και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- **Ψηφιακές Υποδομές:** Η ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε δίκτυα υψηλής ταχύτητας και την προώθηση της ψηφιακής συνδεσιμότητας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες και την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας.
- **Πρόσβαση στις Απομακρυσμένες Περιοχές:** Η υποστήριξη της πρόσβασης στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών σε αυτές τις περιοχές. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Μια πιο κοινωνική Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο κοινωνικής Ευρώπης» επικεντρώνεται στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών, τη βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση και την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων.

- **Κοινωνικές Υπηρεσίες:** Η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας.
- **Πρόσβαση στην Υγεία και την Εκπαίδευση:** Η βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη των υποδομών και των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υποστήριξη Ευάλωτων Ομάδων:** Η υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και την προστασία των ευάλωτων ομάδων.

Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες

Ο στόχος της «Ευρώπης πιο κοντά στους πολίτες» επικεντρώνεται στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης, την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και την υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

- **Συμμετοχική Ανάπτυξη:** Η προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και την υποστήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Συνεργασία μεταξύ Περιφερειών:** Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.
- **Τοπική Επιχειρηματικότητα:** Η υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης.

Συνοψίζοντας, το θεωρητικό πλαίσιο της στρατηγικής, της αξιολόγησης και της πορείας υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027 παρέχει μια ολοκληρωμένη κατανόηση των στρατηγικών στόχων, των προτεραιοτήτων επενδύσεων και των τομεακών και περιφερειακών στρατηγικών του προγράμματος. Η ανάλυση αυτή είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του προγράμματος και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη βελτίωση της υλοποίησής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2021-2027

Η στρατηγική του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 είναι δομημένη γύρω από πέντε βασικούς στόχους: μια πιο έξυπνη Ευρώπη, μια πιο πράσινη Ευρώπη, μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη, μια πιο κοινωνική Ευρώπη και μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες. Κάθε στόχος περιλαμβάνει συγκεκριμένες προτεραιότητες και δράσεις που αποσκοπούν στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Η ανάλυση της στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει την κατανόηση των στόχων, των προτεραιοτήτων επενδύσεων και των τομεακών και περιφερειακών στρατηγικών που σχετίζονται με κάθε στόχο. (Στόχοι Πολιτικής Συνοχής ΕΣΠΑ 2021-2027)

2.1 Μια πιο έξυπνη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο έξυπνης Ευρώπης» επικεντρώνεται στην προώθηση της καινοτομίας, της ψηφιακής οικονομίας και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, την υποστήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, καθώς και την προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και των ψηφιακών δεξιοτήτων.

Έρευνα και Ανάπτυξη

Η ενίσχυση της έρευνας και της ανάπτυξης αποτελεί κεντρικό πυλώνα της στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την υποστήριξη των ερευνητικών ιδρυμάτων, τη χρηματοδότηση καινοτόμων έργων και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του ακαδημαϊκού και του επιχειρηματικού τομέα.

- **Υποστήριξη Ερευνητικών Ιδρυμάτων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση των υποδομών και των πόρων των ερευνητικών ιδρυμάτων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά εξοπλισμού, την κατασκευή νέων ερευνητικών κέντρων και την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- **Χρηματοδότηση Καινοτόμων Έργων:** Η στρατηγική υποστηρίζει τη χρηματοδότηση έργων που στοχεύουν στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και προϊόντων. Οι χρηματοδοτήσεις μπορεί να προέρχονται από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα, καθώς και από ιδιωτικές επενδύσεις.

- **Συνεργασία Ακαδημαϊκού και Επιχειρηματικού Τομέα:** Η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων είναι κρίσιμη για την ενίσχυση της καινοτομίας. Οι δράσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας, την υποστήριξη κοινών ερευνητικών προγραμμάτων και την προώθηση της μεταφοράς τεχνολογίας.

Ψηφιακή Οικονομία

Η προώθηση της ψηφιακής οικονομίας περιλαμβάνει την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών, την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και την υποστήριξη των ψηφιακών δεξιοτήτων. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

- **Ενίσχυση Ψηφιακών Υποδομών:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη δικτύων υψηλής ταχύτητας, όπως οπτικές ίνες και 5G. Οι επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές είναι κρίσιμες για τη δημιουργία μιας ισχυρής ψηφιακής οικονομίας.
- **Ανάπτυξη Ψηφιακών Υπηρεσιών:** Η στρατηγική υποστηρίζει την ανάπτυξη καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι επιχειρήσεις. Οι ψηφιακές υπηρεσίες συμβάλλουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της προσβασιμότητας.
- **Υποστήριξη Ψηφιακών Δεξιοτήτων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες. Η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

2.2 Μια πιο πράσινη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο πράσινης Ευρώπης» επικεντρώνεται στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ενεργειακής απόδοσης. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και την προστασία της βιοποικιλότητας. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τις εξής δράσεις:

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Η προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική ενέργεια. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και την ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας.

- **Αιολική Ενέργεια:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη και εγκατάσταση αιολικών πάρκων, τόσο σε χερσαίες όσο και σε θαλάσσιες περιοχές. Οι επενδύσεις στην αιολική ενέργεια συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την αύξηση της παραγωγής καθαρής ενέργειας.
- **Ηλιακή Ενέργεια:** Η στρατηγική υποστηρίζει την εγκατάσταση ηλιακών πάνελ και άλλων τεχνολογιών ηλιακής ενέργειας σε κτίρια και βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας και τη μείωση του ενεργειακού κόστους.
- **Υδροηλεκτρική Ενέργεια:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη μικρών και μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων. Οι επενδύσεις στην υδροηλεκτρική ενέργεια συμβάλλουν στη σταθερότητα του ενεργειακού εφοδιασμού και την προστασία των φυσικών πόρων.

Ενεργειακή Απόδοση

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνει δράσεις για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα κτίρια, τη βιομηχανία και τις μεταφορές. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τις εξής δράσεις:

- **Ενεργειακή Αναβάθμιση Κτιρίων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης, τη βελτίωση της μόνωσης και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- **Βιομηχανική Ενεργειακή Απόδοση:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στη βιομηχανία, όπως η χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων και η βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση του ενεργειακού κόστους και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- **Ενεργειακά Αποδοτικές Μεταφορές:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση των ενεργειακά αποδοτικών μεταφορών, όπως η ανάπτυξη δημόσιων μέσων μεταφοράς και η χρήση ηλεκτρικών οχημάτων. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας.

Προστασία της Βιοποικιλότητας

Η προστασία της βιοποικιλότητας περιλαμβάνει δράσεις για τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων περιοχών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην προστασία της φυσικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

- **Διατήρηση Φυσικών Οικοσυστημάτων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προστασία και διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων, όπως τα δάση, τα ποτάμια και οι λίμνες. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση των φυσικών πόρων.
- **Αποκατάσταση Υποβαθμισμένων Περιοχών:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων περιοχών, όπως η αναδάσωση και η αποκατάσταση των υγροτόπων. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της περιβαλλοντικής ποιότητας και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων.
- **Προστασία Απειλούμενων Ειδών:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προστασία των απειλούμενων ειδών και την αποκατάσταση των φυσικών τους ενδιαιτημάτων. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία της φυσικής κληρονομιάς.

2.3 Μια πιο συνδεδεμένη Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο συνδεδεμένης Ευρώπης» επικεντρώνεται στη βελτίωση της ψηφιακής και φυσικής συνδεσιμότητας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την αναβάθμιση των μεταφορικών δικτύων, την ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών και την υποστήριξη της πρόσβασης στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τις εξής δράσεις:

Αναβάθμιση Μεταφορικών Δικτύων:

- Εκσυγχρονισμός και συντήρηση των οδικών και σιδηροδρομικών υποδομών για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της ασφάλειας.
- Ανάπτυξη και ολοκλήρωση βασικών διαδρόμων μεταφορών που συνδέουν τις χώρες της ΕΕ.

Επένδυση σε Ψηφιακές Υποδομές:

- Δημιουργία και επέκταση δικτύων υψηλής ταχύτητας (5G, οπτικές ίνες) για τη βελτίωση της διαδικτυακής συνδεσιμότητας.
- Ανάπτυξη πλατφορμών ψηφιακής διακυβέρνησης για τη διευκόλυνση των υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Στήριξη της Πρόσβασης σε Απομακρυσμένες και Μειονεκτικές Περιοχές:

- Υλοποίηση έργων που θα διασφαλίζουν τη συνδεσιμότητα των πιο απομακρυσμένων περιοχών με τα αστικά κέντρα.
- Εφαρμογή προγραμμάτων επιδότησης και ενίσχυσης για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση.

Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών:

- Ανάπτυξη πράσινων και βιώσιμων μεταφορικών λύσεων, όπως τα ηλεκτρικά οχήματα και οι δημόσιες συγκοινωνίες.
- Ενίσχυση της συνδυασμένης μεταφοράς και της δια-λειτουργικότητας μεταξύ διαφορετικών μέσων μεταφοράς.

Ενίσχυση της Ψηφιακής Ασφάλειας:

- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προστασία των ψηφιακών υποδομών από κυβερνοαπειλές.
- Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και των επιχειρήσεων σχετικά με την ψηφιακή ασφάλεια.

Μεταφορικές Υποδομές

Η αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε σιδηροδρομικά, οδικά και θαλάσσια δίκτυα. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη βελτίωση της διασύνδεσης των περιφερειών και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

- **Σιδηροδρομικά Δίκτυα:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την αναβάθμιση και επέκταση των σιδηροδρομικών δικτύων, με στόχο τη βελτίωση της ταχύτητας και της ασφάλειας των μεταφορών. Οι επενδύσεις σε σιδηροδρομικά δίκτυα συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας.
- **Οδικά Δίκτυα:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για τη βελτίωση των οδικών δικτύων, όπως η κατασκευή νέων αυτοκινητοδρόμων και η αναβάθμιση των υφιστάμενων δρόμων. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στη βελτίωση της συνδεσιμότητας και την ενίσχυση της ασφάλειας των μεταφορών.
- **Θαλάσσια Δίκτυα:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών, με στόχο τη βελτίωση της διασύνδεσης των θαλάσσιων μεταφορών. Οι επενδύσεις σε θαλάσσια δίκτυα συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των θαλάσσιων μεταφορών και την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης.

Ψηφιακές Υποδομές

Η ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών περιλαμβάνει την υποστήριξη των επενδύσεων σε δίκτυα υψηλής ταχύτητας και την προώθηση της ψηφιακής συνδεσιμότητας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες και την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας.

- **Δίκτυα Υψηλής Ταχύτητας:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη δικτύων υψηλής ταχύτητας, όπως οπτικές ίνες και 5G. Οι επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές είναι κρίσιμες για τη δημιουργία μιας ισχυρής ψηφιακής οικονομίας και την προώθηση της ψηφιακής συνδεσιμότητας.
- **Ψηφιακές Υπηρεσίες:** Η στρατηγική υποστηρίζει την ανάπτυξη καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι επιχειρήσεις. Οι ψηφιακές υπηρεσίες συμβάλλουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της προσβασιμότητας και την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας.
- **Ψηφιακές Δεξιότητες:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες. Η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Πρόσβαση στις Απομακρυσμένες Περιοχές

Η υποστήριξη της πρόσβασης στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών σε αυτές τις περιοχές. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

- **Υποδομές σε Απομακρυσμένες Περιοχές:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση των υποδομών στις απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές, όπως η κατασκευή και αναβάθμιση οδικών δικτύων και η ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών υποδομών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της συνδεσιμότητας και την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης στις απομακρυσμένες περιοχές.
- **Υπηρεσίες σε Απομακρυσμένες Περιοχές:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την ενίσχυση των υπηρεσιών σε απομακρυσμένες περιοχές, όπως η πρόσβαση σε υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των απομακρυσμένων περιοχών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- **Τοπική Ανάπτυξη σε Απομακρυσμένες Περιοχές:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις απομακρυσμένες περιοχές, όπως η υποστήριξη της τοπικής

επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση των τοπικών πρωτοβουλιών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

2.4 Μια πιο κοινωνική Ευρώπη

Ο στόχος της «πιο κοινωνικής Ευρώπης» επικεντρώνεται στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών, τη βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση και την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων.

Κοινωνικές Υπηρεσίες

Η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας.

- **Υπηρεσίες Υγείας:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας, όπως η βελτίωση των υποδομών υγείας, η εκπαίδευση του ιατρικού προσωπικού και η προώθηση της προληπτικής υγείας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας και την ενίσχυση της υγειονομικής ασφάλειας.
- **Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, όπως η βελτίωση των σχολικών υποδομών, η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και η προώθηση της διά βίου μάθησης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και την ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- **Κοινωνική Προστασία:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας, όπως η υποστήριξη των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, η παροχή κοινωνικών επιδομάτων και η ενίσχυση των δομών κοινωνικής πρόνοιας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Πρόσβαση στην Υγεία και την Εκπαίδευση

Η βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη των υποδομών και των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

- **Υποδομές Υγείας:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών υγείας, όπως η κατασκευή νέων νοσοκομείων και κέντρων υγείας και η βελτίωση του εξοπλισμού των υφιστάμενων δομών. Οι

δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.

- **Υποδομές Εκπαίδευσης:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης, όπως η κατασκευή νέων σχολείων και πανεπιστημίων και η βελτίωση του εξοπλισμού των υφιστάμενων δομών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης.
- **Υπηρεσίες Υγείας και Εκπαίδευσης:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης, όπως η εκπαίδευση του προσωπικού, η προώθηση της καινοτομίας και η υποστήριξη της έρευνας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Υποστήριξη Ευάλωτων Ομάδων

Η υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και την προστασία των ευάλωτων ομάδων.

- **Υποστήριξη Ατόμων με Αναπηρία:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία, όπως η βελτίωση της πρόσβασης στις υποδομές και τις υπηρεσίες, η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης και η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την προώθηση της ισότητας.
- **Υποστήριξη Ηλικιωμένων:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την υποστήριξη των ηλικιωμένων, όπως η παροχή υπηρεσιών φροντίδας, η ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και η προώθηση της ενεργού γήρανσης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υποστήριξη Οικονομικά Ευάλωτων Ομάδων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη των οικονομικά ευάλωτων ομάδων, όπως η παροχή κοινωνικών επιδομάτων, η ενίσχυση της απασχόλησης και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

2.5 Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες

Ο στόχος της «Ευρώπης πιο κοντά στους πολίτες» επικεντρώνεται στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων. Οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης, την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών και την υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Συμμετοχική Ανάπτυξη

Η προώθηση της συμμετοχικής ανάπτυξης περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και την υποστήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής.

- **Συμμετοχή Πολιτών στη Λήψη Αποφάσεων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, όπως η δημιουργία τοπικών συμβουλίων και η ενίσχυση των διαδικασιών δημόσιας διαβούλευσης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της διαφάνειας και την ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας.
- **Υποστήριξη Τοπικών Πρωτοβουλιών:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την υποστήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών, όπως η χρηματοδότηση τοπικών προγραμμάτων και η παροχή τεχνικής βοήθειας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Ενίσχυση Κοινωνικών Δομών:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση των κοινωνικών δομών, όπως η υποστήριξη των μη κερδοσκοπικών οργανισμών και η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

Συνεργασία μεταξύ Περιφερειών

Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

- **Διαπεριφερειακή Συνεργασία:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών, όπως η δημιουργία διαπεριφερειακών δικτύων και η υποστήριξη κοινών έργων. Οι δράσεις αυτές

συμβάλλουν στην ανταλλαγή γνώσεων και την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης.

- **Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ των περιφερειών, όπως η διοργάνωση συνεδρίων και εργαστηρίων και η δημιουργία πλατφορμών ανταλλαγής γνώσεων. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση των πολιτικών και την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης.
- **Συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς, όπως η συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα και η συνεργασία με άλλες χώρες. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση των πολιτικών και την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης.

Τοπική Επιχειρηματικότητα

Η υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης.

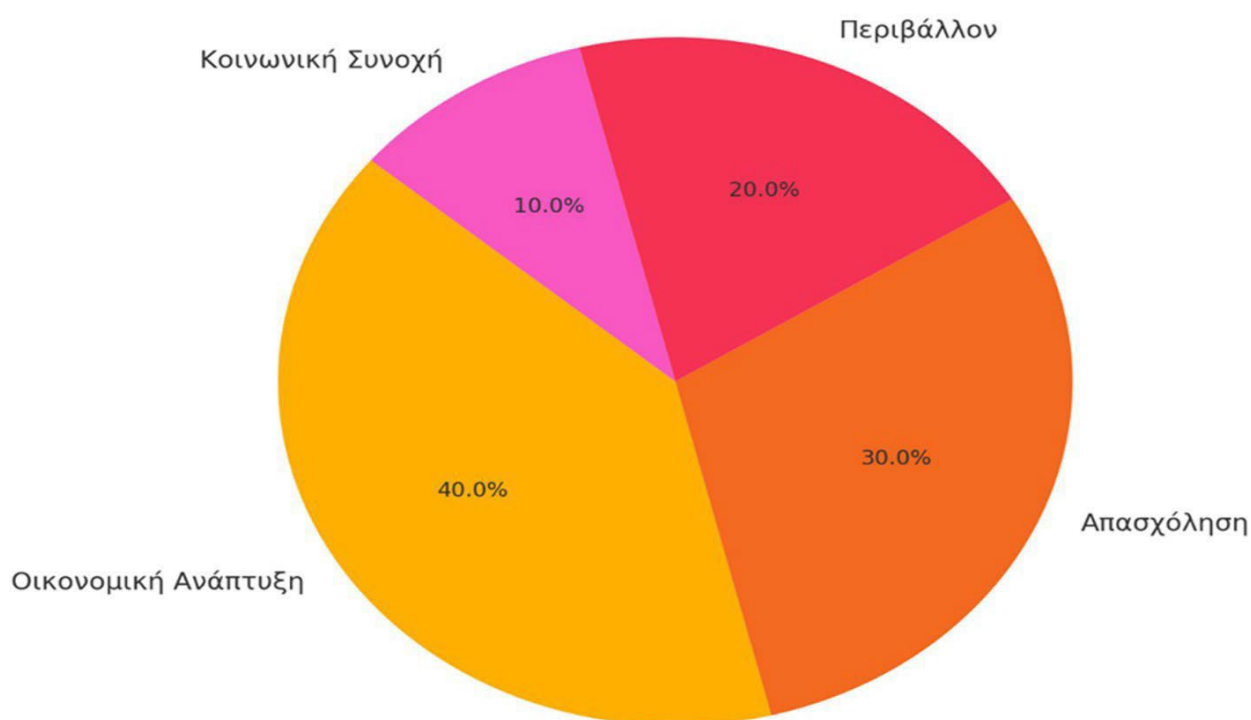
- **Υποστήριξη Νεοφυών Επιχειρήσεων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων, όπως η παροχή χρηματοδότησης και τεχνικής βοήθειας και η προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.
- **Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων:** Η στρατηγική υποστηρίζει δράσεις για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όπως η παροχή χρηματοδότησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών και η προώθηση της καινοτομίας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.
- **Προώθηση Τοπικών Προϊόντων:** Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις για την προώθηση των τοπικών προϊόντων, όπως η υποστήριξη της παραγωγής και της διάθεσης τοπικών προϊόντων και η ενίσχυση των τοπικών αγορών. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

Συνοψίζοντας, η στρατηγική του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει μια σειρά από επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Η ανάλυση αυτής της στρατηγικής είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του προγράμματος και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη βελτίωση της υλοποίησής του. (Γενική Γραμματεία Δημόσιων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ)

Διάγραμμα 2.1

Κατανομή των στόχων και αποτελεσμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027

Κατανομή Στόχων και Αποτελεσμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027

1. **Οικονομική Ανάπτυξη – 40%**

Αυτός ο τομέας απορροφά το μεγαλύτερο μερίδιο των πόρων, υποδηλώνοντας τη μεγάλη έμφαση που δίνεται στην ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας. Περιλαμβάνει προγράμματα που προωθούν την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα.

2. **Απασχόληση – 30%**

Η απασχόληση κατέχει επίσης σημαντική θέση με το 30%, αντικατοπτρίζοντας την ανάγκη για μείωση της ανεργίας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

3. **Περιβάλλον** – 20%

Η προστασία του περιβάλλοντος και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αποτελούν το 20% των στόχων. Αυτό αναδεικνύει τη σημασία των βιώσιμων επενδύσεων και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

4. **Κοινωνική Συνοχή** – 10%

Το μικρότερο ποσοστό κατευθύνεται στην κοινωνική συνοχή, η οποία αφορά την καταπολέμηση της φτώχειας και τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Συμπεράσματα:

- Το μεγαλύτερο βάρος δίνεται στην **οικονομική ανάπτυξη** και τη **δημιουργία απασχόλησης**. Αυτό είναι αναμενόμενο, καθώς η ενίσχυση της οικονομίας και η μείωση της ανεργίας είναι κρίσιμες προτεραιότητες για την περίοδο 2021-2027.
- Η έμφαση στο **περιβάλλον** (20%) δείχνει την προτεραιότητα της Ελλάδας στην πράσινη ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα.
- Παρότι η **κοινωνική συνοχή** λαμβάνει το μικρότερο ποσοστό (10%), παραμένει σημαντική για τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη στήριξη των αδύναμων στρωμάτων.

Συνολικά, το διάγραμμα αποτυπώνει μια ισορροπημένη στρατηγική με προτεραιότητα στην ανάπτυξη και την απασχόληση, ενώ παράλληλα δεν παραμελεί τη βιωσιμότητα και την κοινωνική συνοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2021-2027

Η αξιολόγηση του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 είναι μια διαδικασία κρίσιμη για την κατανόηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των χρηματοδοτούμενων έργων και προγραμμάτων. Η αξιολόγηση αυτή περιλαμβάνει την ανάλυση των μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται, την εφαρμογή δεικτών απόδοσης και την εξέταση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των προγραμμάτων. Μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση επιτρέπει τη βελτίωση των διαδικασιών και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ.

3.1 Μεθοδολογίες Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 βασίζεται σε μια ποικιλία μεθοδολογιών που επιτρέπουν την ανάλυση της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων των προγραμμάτων. Οι μεθοδολογίες αυτές περιλαμβάνουν ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό για την παροχή μιας ολοκληρωμένης εικόνας της επίδοσης των προγραμμάτων.

Ποσοτικές Μεθοδολογίες

Οι ποσοτικές μεθοδολογίες περιλαμβάνουν τη συλλογή και την ανάλυση στατιστικών δεδομένων για τη μέτρηση της προόδου και της απόδοσης των προγραμμάτων. Αυτές οι μεθοδολογίες βασίζονται σε δείκτες απόδοσης που επιτρέπουν τη σύγκριση των αποτελεσμάτων με τους προκαθορισμένους στόχους. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τις εξής μεθοδολογίες: (Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 - Έκθεση Παρακολούθησης)

- **Συλλογή Δεδομένων:** Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιείται μέσω διαφόρων πηγών, όπως οι εκθέσεις προόδου των έργων, οι στατιστικές υπηρεσίες και οι διοικητικές βάσεις δεδομένων. Τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνουν οικονομικούς δείκτες, κοινωνικούς δείκτες και περιβαλλοντικούς δείκτες.
- **Ανάλυση Δεδομένων:** Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιείται μέσω στατιστικών μεθόδων και εργαλείων, όπως η ανάλυση χρονοσειρών, η παλινδρόμηση και η ανάλυση κόστους-οφέλους. Η ανάλυση αυτή επιτρέπει την

αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και την ταυτοποίηση των τάσεων και των προτύπων.

- **Ερωτηματολόγια:** Τα ερωτηματολόγια χρησιμοποιούνται για τη συλλογή πληροφοριών από ένα μεγάλο δείγμα ωφελούμενων και άλλων ενδιαφερομένων. Τα ερωτηματολόγια περιλαμβάνουν ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου και επιτρέπουν τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την ικανοποίηση των ωφελούμενων και τις αντιλήψεις τους για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων.

Ποιοτικές Μεθοδολογίες

Οι ποιοτικές μεθοδολογίες περιλαμβάνουν την ανάλυση των εμπειριών και των απόψεων των εμπλεκόμενων φορέων και των ωφελούμενων. Αυτές οι μεθοδολογίες βασίζονται σε τεχνικές όπως οι συνεντεύξεις, τα ερωτηματολόγια και οι ομάδες εστίασης. Πιο συγκεκριμένα αφορά στις εξής μεθοδολογίες:

- **Συνεντεύξεις:** Οι συνεντεύξεις πραγματοποιούνται με στελέχη των φορέων υλοποίησης, εκπροσώπους των ωφελούμενων και άλλους εμπλεκόμενους φορείς. Οι συνεντεύξεις αυτές παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται και τις προτάσεις για βελτίωση.
- **Ομάδες Εστίασης:** Οι ομάδες εστίασης περιλαμβάνουν τη συζήτηση σε μικρές ομάδες ωφελούμενων και άλλων εμπλεκόμενων φορέων. Οι ομάδες αυτές παρέχουν μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή απόψεων και την ταυτοποίηση των θεμάτων που επηρεάζουν την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Μικτές Μεθοδολογίες

Οι μικτές μεθοδολογίες συνδυάζουν ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις για την παροχή μιας ολοκληρωμένης εικόνας της απόδοσης των προγραμμάτων. Αυτές οι μεθοδολογίες επιτρέπουν τη σύγκριση των αποτελεσμάτων των ποσοτικών αναλύσεων με τις εμπειρίες και τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων. Πιο συγκεκριμένα αφορά στις εξής μεθοδολογίες:

- **Ενσωμάτωση Δεδομένων:** Η ενσωμάτωση δεδομένων περιλαμβάνει τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων για την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Αυτό επιτρέπει την επαλήθευση των ποσοτικών ευρημάτων με ποιοτικές πληροφορίες και την παροχή μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας της απόδοσης των προγραμμάτων.

- **Συνδυασμός Μεθόδων:** Ο συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων περιλαμβάνει τη χρήση πολλαπλών εργαλείων και τεχνικών για την αξιολόγηση των προγραμμάτων. Αυτό επιτρέπει την παροχή μιας πιο πλούσιας και πολυδιάστατης ανάλυσης της απόδοσης των προγραμμάτων.

3.2 Δείκτες Απόδοσης

Οι δείκτες απόδοσης αποτελούν κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη των στρατηγικών στόχων και την αξιολόγηση των επιπτώσεων των παρεμβάσεων.

Οικονομικοί Δείκτες

Οι οικονομικοί δείκτες χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των οικονομικών επιπτώσεων των προγραμμάτων, όπως η αύξηση του ΑΕΠ, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τους εξής δείκτες:

- **Αύξηση του ΑΕΠ:** Ο δείκτης αυτός μετρά την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) που αποδίδεται στις επενδύσεις του ΕΣΠΑ. Η ανάλυση της αύξησης του ΑΕΠ επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην οικονομική ανάπτυξη.
- **Δημιουργία Θέσεων Εργασίας:** Ο δείκτης αυτός μετρά τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται μέσω των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Η ανάλυση της δημιουργίας θέσεων εργασίας επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην απασχόληση και τη μείωση της ανεργίας.
- **Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας:** Ο δείκτης αυτός μετρά τον αριθμό των νέων επιχειρήσεων που δημιουργούνται ή υποστηρίζονται μέσω των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Η ανάλυση της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην οικονομική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Κοινωνικοί Δείκτες

Οι κοινωνικοί δείκτες χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των κοινωνικών επιπτώσεων των προγραμμάτων, όπως η μείωση της φτώχειας, η βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

- **Μείωση της Φτώχειας:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στη μείωση του ποσοστού φτώχειας. Η ανάλυση της μείωσης της φτώχειας επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην κοινωνική συνοχή και την ευημερία των πολιτών.
- **Πρόσβαση στην Υγεία:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας. Η ανάλυση της πρόσβασης στην υγεία επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη βελτίωση της υγειονομικής ασφάλειας και της ποιότητας ζωής.
- **Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες εκπαίδευσης. Η ανάλυση της πρόσβασης στην εκπαίδευση επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση των δεξιοτήτων των πολιτών. (ESF Monitoring 2021)

Περιβαλλοντικοί Δείκτες

Οι περιβαλλοντικοί δείκτες χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προγραμμάτων, όπως η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η προστασία της βιοποικιλότητας και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

- **Μείωση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η ανάλυση της μείωσης των εκπομπών επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία του περιβάλλοντος.
- **Προστασία της Βιοποικιλότητας:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η ανάλυση της προστασίας της βιοποικιλότητας επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και την προστασία της φυσικής κληρονομιάς.
- **Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης:** Ο δείκτης αυτός μετρά την επίπτωση των προγραμμάτων στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και των υποδομών. Η ανάλυση της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης επιτρέπει

την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

(ΕΣΠΑ 2021-2027 Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή)

3.3 Αποτελέσματα και Επιπτώσεις των Προγραμμάτων

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 επιτρέπει την κατανόηση της συμβολής τους στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων και την ταυτοποίηση των παραγόντων που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητά τους. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει την εξέταση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων των προγραμμάτων.

Οικονομικά Αποτελέσματα και Επιπτώσεις

Τα οικονομικά αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ περιλαμβάνουν την αύξηση του ΑΕΠ, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Πιο συγκεκριμένα περιλαμβάνουν:

- **Αύξηση του ΑΕΠ:** Η ανάλυση της αύξησης του ΑΕΠ περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην οικονομική ανάπτυξη. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η αύξηση της παραγωγής, η αύξηση των επενδύσεων και η αύξηση των εξαγωγών.
- **Δημιουργία Θέσεων Εργασίας:** Η ανάλυση της δημιουργίας θέσεων εργασίας περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη μείωση της ανεργίας και την ενίσχυση της απασχόλησης. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας και η μείωση του ποσοστού ανεργίας.
- **Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας:** Η ανάλυση της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την προώθηση της καινοτομίας. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως ο αριθμός των νέων επιχειρήσεων και η αύξηση των επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη.

Κοινωνικά Αποτελέσματα και Επιπτώσεις

Τα κοινωνικά αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ περιλαμβάνουν τη μείωση της φτώχειας, τη βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Η ανάλυση των κοινωνικών αποτελεσμάτων επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην κοινωνική ευημερία και την ισότητα.

- **Μείωση της Φτώχειας:** Η ανάλυση της μείωσης της φτώχειας περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ευάλωτων ομάδων. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η μείωση του ποσοστού φτώχειας και η αύξηση του εισοδήματος των ευάλωτων ομάδων.
- **Πρόσβαση στην Υγεία:** Η ανάλυση της πρόσβασης στην υγεία περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη βελτίωση της υγειονομικής ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των πολιτών. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η αύξηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και η μείωση των ανισοτήτων στην υγεία.
- **Πρόσβαση στην Εκπαίδευση:** Η ανάλυση της πρόσβασης στην εκπαίδευση περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και την ενίσχυση των δεξιοτήτων των πολιτών. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η αύξηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και η μείωση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση. (Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 -Εκθεση Παρακολούθησης)

Περιβαλλοντικά Αποτελέσματα και Επιπτώσεις

Τα περιβαλλοντικά αποτελέσματα και οι επιπτώσεις των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ περιλαμβάνουν τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την προστασία της βιοποικιλότητας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Η ανάλυση των περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων επιτρέπει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

- **Μείωση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα:** Η ανάλυση της μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία του περιβάλλοντος. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η μείωση των εκπομπών και η αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- **Προστασία της Βιοποικιλότητας:** Η ανάλυση της προστασίας της βιοποικιλότητας περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των προγραμμάτων στη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και την προστασία της φυσικής κληρονομιάς. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η αύξηση των προστατευόμενων περιοχών και η βελτίωση της κατάστασης των φυσικών οικοσυστημάτων.
- **Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης:** Η ανάλυση της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση της συμβολής των

προγραμμάτων στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η ανάλυση αυτή βασίζεται σε ποσοτικούς δείκτες, όπως η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και των υποδομών. (Μεθοδολογικό Έγγραφο για το Πλαίσιο Επίδοσης των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ ΕΣΠΑ 2021-2027

Η πορεία υλοποίησης του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 είναι κρίσιμη για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στην ανασκόπηση των υλοποιημένων έργων, τις προκλήσεις που έχουν προκύψει κατά την υλοποίηση και τις επιτυχίες και αποτυχίες που έχουν καταγραφεί μέχρι στιγμής. Η αναλυτική εξέταση αυτών των στοιχείων είναι απαραίτητη για την κατανόηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και την παροχή προτάσεων για τη βελτίωση της εφαρμογής του στο μέλλον.

4.1 Ανασκόπηση Έργων

Η ανασκόπηση των έργων του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει την εξέταση των έργων που έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης. Αυτή η ανασκόπηση παρέχει μια εικόνα της προόδου που έχει επιτευχθεί και των αποτελεσμάτων που έχουν παραχθεί μέχρι σήμερα.

Έργα Υποδομών

Τα έργα υποδομών αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι του ΕΣΠΑ 2021-2027, με έμφαση στη βελτίωση των μεταφορικών, ενεργειακών και ψηφιακών υποδομών. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τα εξής έργα:

- **Μεταφορικές Υποδομές:** Τα έργα σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την κατασκευή νέων αυτοκινητοδρόμων, σιδηροδρομικών δικτύων και λιμενικών εγκαταστάσεων. Παραδείγματα επιτυχημένων έργων περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση νέων οδικών δικτύων που συνδέουν σημαντικά αστικά κέντρα και τη βελτίωση των σιδηροδρομικών συνδέσεων που μειώνουν τον χρόνο ταξιδιού και αυξάνουν την ασφάλεια.
- **Ενεργειακές Υποδομές:** Τα έργα στον τομέα της ενέργειας επικεντρώνονται στην προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την εγκατάσταση αιολικών και ηλιακών πάρκων, καθώς και την αναβάθμιση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αξιοπιστίας.
- **Ψηφιακές Υποδομές:** Τα έργα ψηφιακών υποδομών περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών και την εγκατάσταση υποδομών 5G για τη βελτίωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας. Αυτά τα έργα συμβάλλουν στην ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας και την προώθηση της καινοτομίας.

Κοινωνικά Έργα

Τα κοινωνικά έργα του ΕΣΠΑ επικεντρώνονται στη βελτίωση της πρόσβασης σε υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

- **Υγειονομικές Υποδομές:** Τα έργα σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την κατασκευή νέων νοσοκομείων και κέντρων υγείας, καθώς και την αναβάθμιση των υφιστάμενων δομών. Παραδείγματα επιτυχημένων έργων περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση νέων μονάδων εντατικής θεραπείας και την εγκατάσταση προηγμένων ιατρικών εξοπλισμών.
- **Εκπαιδευτικές Υποδομές:** Τα έργα στον τομέα της εκπαίδευσης περιλαμβάνουν την κατασκευή νέων σχολείων και πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, καθώς και την αναβάθμιση των υφιστάμενων δομών. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την ολοκλήρωση νέων σχολικών κτιρίων που παρέχουν σύγχρονες εκπαιδευτικές υποδομές και την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για εκπαιδευτικούς.
- **Κοινωνική Συνοχή:** Τα έργα που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή περιλαμβάνουν την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και τη δημιουργία υποδομών για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία.

Περιβαλλοντικά Έργα

Τα περιβαλλοντικά έργα του ΕΣΠΑ επικεντρώνονται στη βελτίωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και την προστασία της βιοποικιλότητας. Συγκεκριμένα αφορά στα εξής έργα:

- **Προστασία της Βιοποικιλότητας:** Τα έργα σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την αποκατάσταση φυσικών οικοσυστημάτων και την προστασία απειλούμενων ειδών. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την αναδάσωση υποβαθμισμένων περιοχών και την προστασία υγροτόπων.
- **Διαχείριση Αποβλήτων:** Τα έργα διαχείρισης αποβλήτων περιλαμβάνουν την ανάπτυξη υποδομών ανακύκλωσης και την ενίσχυση των συστημάτων συλλογής αποβλήτων. Παραδείγματα επιτυχημένων έργων περιλαμβάνουν την κατασκευή κέντρων ανακύκλωσης και την προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης σε τοπικές κοινότητες.
- **Ενεργειακή Απόδοση:** Τα έργα ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνουν την αναβάθμιση των κτιρίων και των υποδομών για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την ενεργειακή αναβάθμιση

δημόσιων κτιρίων και την προώθηση της χρήσης ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών.

4.2 Προκλήσεις στην Υλοποίηση

Η υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 δεν είναι χωρίς προκλήσεις. Αυτές οι προκλήσεις επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων και απαιτούν προσεκτική διαχείριση για να ξεπεραστούν. Τα είδη των προκλήσεων τα οποία αντιμετωπίζονται θεωρούνται τα εξής:

Διοικητικές και Γραφειοκρατικές Προκλήσεις

Η γραφειοκρατία και οι διοικητικές δυσκολίες αποτελούν σημαντικές προκλήσεις για την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ.

- **Πολυπλοκότητα των Διαδικασιών:** Η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών μπορεί να οδηγήσει σε καθυστερήσεις στην έγκριση και την υλοποίηση των έργων. Αυτές οι διαδικασίες περιλαμβάνουν την υποβολή αιτήσεων, την έγκριση χρηματοδότησης και την παρακολούθηση της προόδου των έργων.
- **Συντονισμός μεταξύ Φορέων:** Ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων, όπως οι εθνικές και περιφερειακές αρχές, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί και οι τοπικές κοινότητες, μπορεί να είναι δύσκολος. Η έλλειψη συντονισμού μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματικότητα και καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων.
- **Ελλείψεις σε Ανθρώπινο Δυναμικό:** Οι ελλείψεις σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό μπορούν να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης των έργων. Η ανάγκη για εξειδικευμένη τεχνογνωσία σε τομείς όπως η διαχείριση έργων, η χρηματοδότηση και η παρακολούθηση των έργων είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίηση των προγραμμάτων.

Οικονομικές Προκλήσεις

Οι οικονομικές προκλήσεις μπορούν επίσης να επηρεάσουν την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για τις εξής:

- **Χρηματοδότηση και Προϋπολογισμός:** Η διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα έργα μπορεί να είναι δύσκολη, ειδικά σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή δημοσιονομικών περιορισμών. Η έλλειψη χρηματοδότησης μπορεί να οδηγήσει σε καθυστερήσεις ή ακυρώσεις έργων.
- **Απορρόφηση των Πόρων:** Η ικανότητα των κρατών-μελών και των περιφερειών να απορροφήσουν τους διαθέσιμους πόρους αποτελεί μια σημαντική πρόκληση. Οι χαμηλοί ρυθμοί απορρόφησης μπορούν να

οδηγήσουν σε απώλεια χρηματοδότησης και την ανάγκη ανακατανομής των πόρων.

- **Οικονομική Βιωσιμότητα των Έργων:** Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους είναι κρίσιμη. Τα έργα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να μπορούν να διατηρούνται και να λειτουργούν χωρίς συνεχή εξωτερική χρηματοδότηση.

Τεχνικές Προκλήσεις

Οι τεχνικές προκλήσεις περιλαμβάνουν θέματα που σχετίζονται με την τεχνολογία, τη σχεδίαση και την υλοποίηση των έργων.

- **Τεχνολογικές Δυσκολίες:** Η χρήση νέων και καινοτόμων τεχνολογιών μπορεί να προκαλέσει τεχνικές δυσκολίες, ειδικά αν δεν υπάρχει η απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία. Η επίλυση αυτών των προβλημάτων απαιτεί συνεχή εκπαίδευση και υποστήριξη.
- **Σχεδιασμός και Υλοποίηση:** Ο σχεδιασμός των έργων πρέπει να είναι επαρκώς λεπτομερής και ρεαλιστικός για να διασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίησή τους. Ο κακός σχεδιασμός μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα κατά την υλοποίηση και την ανάγκη αναθεώρησης των έργων.
- **Παρακολούθηση και Αξιολόγηση:** Η παρακολούθηση της προόδου των έργων και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης. Η έλλειψη αποτελεσματικών συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματικότητα και απώλεια πόρων.

4.3 Οφέλη και Προβλήματα στην υλοποίηση των Έργων

Η ανάλυση των οφελών και των προβλημάτων από την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ 2021-2027 παρέχει πολύτιμα μαθήματα για τη βελτίωση των μελλοντικών προγραμμάτων και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

Οφέλη

Τα οφέλη των έργων του ΕΣΠΑ αναδεικνύουν τις θετικές επιδράσεις που μπορούν να προκύψουν από την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων. Πιο συγκεκριμένα τα οφέλη αυτά εντοπίζονται στα εξής πεδία:

- **Οικονομική Ανάπτυξη:** Πολλά έργα του ΕΣΠΑ έχουν συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών και των κρατών-μελών. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, η αύξηση των επενδύσεων και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αποτελούν σημαντικά οφέλη που έχουν καταγραφεί.

- **Κοινωνική Συνοχή:** Τα κοινωνικά έργα του ΕΣΠΑ έχουν βελτιώσει την πρόσβαση σε υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες και έχουν ενισχύσει την κοινωνική συνοχή. Παραδείγματα επιτυχιών περιλαμβάνουν τη μείωση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων.
- **Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα:** Τα περιβαλλοντικά έργα έχουν συμβάλει στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την προστασία της βιοποικιλότητας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Αυτά τα έργα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Προβλήματα

Τα προβλήματα που διαπιστώνονται σε σχέση με την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ αναδεικνύουν τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων.

- **Καθυστερήσεις στην Υλοποίηση:** Οι καθυστερήσεις στην έγκριση και την υλοποίηση των έργων αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Αυτές οι καθυστερήσεις μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένα κόστη και απώλεια χρηματοδότησης.
- **Ανεπαρκής Απορρόφηση Πόρων:** Η αδυναμία απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων αποτελεί μια σημαντική αποτυχία. Οι χαμηλοί ρυθμοί απορρόφησης μπορούν να οδηγήσουν σε απώλεια χρηματοδότησης και την ανάγκη ανακατανομής των πόρων σε άλλα έργα ή προγράμματα.
- **Προβλήματα Συντονισμού:** Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματικότητα και καθυστερήσεις. Τα προβλήματα συντονισμού μπορούν επίσης να επηρεάσουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των υλοποιημένων έργων.

4.4. Μαθήματα από τις Επιτυχίες και τις Αποτυχίες

Η ανάλυση των επιτυχιών και των αποτυχιών παρέχει πολύτιμα μαθήματα για τη βελτίωση των μελλοντικών προγραμμάτων και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ. Συνήθως αυτές οδηγούν σε:

- **Βελτίωση των Διαδικασιών:** Η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να συμβάλει στην επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων και την αύξηση της αποδοτικότητας.
- **Ενίσχυση της Χρηματοδότησης:** Η διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης και η βελτίωση των μηχανισμών απορρόφησης των πόρων είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίηση των έργων. Η ενίσχυση της οικονομικής βιωσιμότητας

των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους είναι επίσης σημαντική για τη διασφάλιση των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων.

- **Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού:** Η επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού είναι απαραίτητη για την επιτυχή υλοποίηση των έργων. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων και η παροχή υποστήριξης στους φορείς υλοποίησης μπορούν να βελτιώσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των έργων.

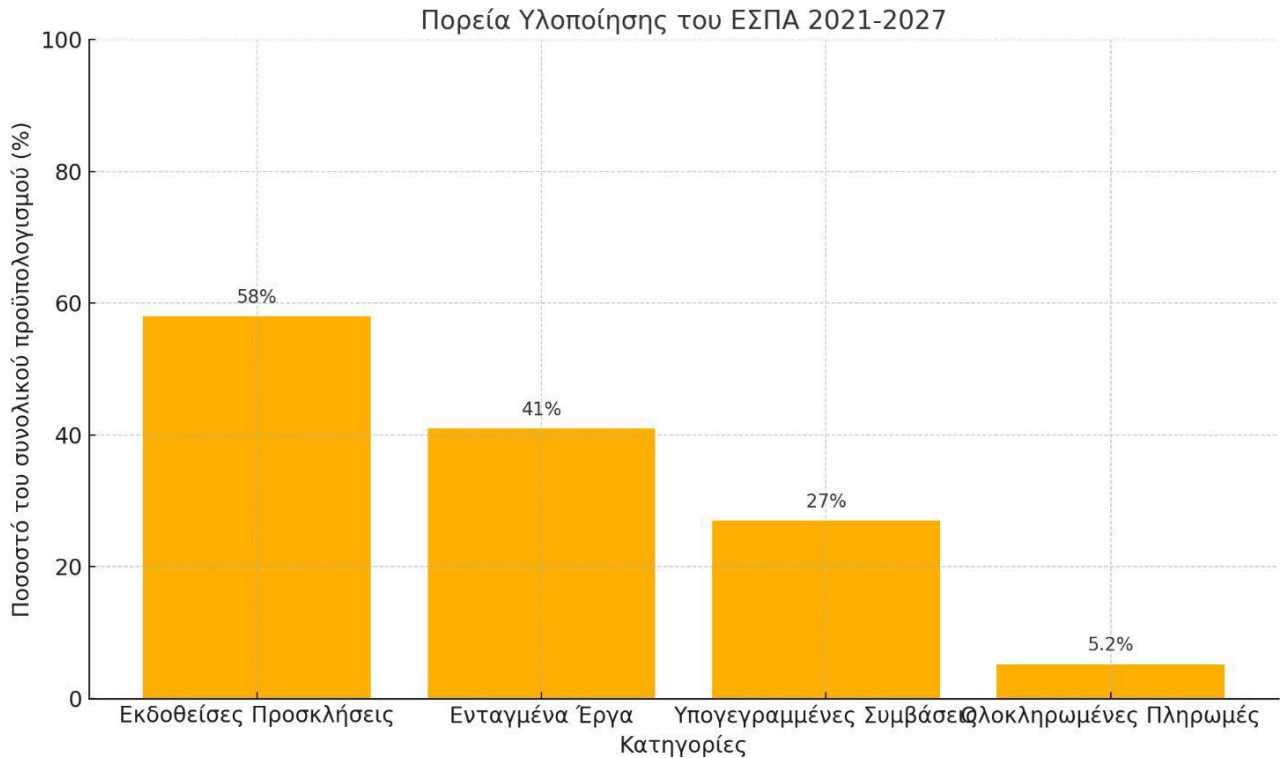
4.5 Συμπεράσματα σε σχέση με τη σημασία υλοποίησης των έργων

Η πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027 αποτελεί μια πολύπλοκη και απαιτητική διαδικασία που επηρεάζεται από μια σειρά διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών προκλήσεων. Παρά τις δυσκολίες, η επιτυχής υλοποίηση των έργων μπορεί να έχει σημαντικές θετικές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Ταυτόχρονα, η ανάλυση των επιτυχιών αλλά και των αποτυχιών παρέχει πολύτιμα μαθήματα για τη βελτίωση των μελλοντικών προγραμμάτων και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ.

Η βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών, η ενίσχυση της χρηματοδότησης και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού είναι κρίσιμες για την επιτυχή υλοποίηση των έργων. Οι προτάσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων περιλαμβάνουν την απλοποίηση των διαδικασιών, τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, την ενίσχυση των μηχανισμών απορρόφησης των πόρων και την επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Συνολικά, η πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027 πρέπει να αντιμετωπιστεί με προσοχή και στρατηγικό σχεδιασμό για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος και να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή ωφέλεια για τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διάγραμμα 4.1 Πορεία Υλοποίησης του ΕΣΠΑ

Το παραπάνω γράφημα παρουσιάζει την πρόοδο υλοποίησης με τέσσερις βασικές κατηγορίες και τα αντίστοιχα ποσοστά επί του συνολικού προϋπολογισμού:

- 1. Εκδοθείσες Προσκλήσεις: 58%**
Αυτό σηματοδοτεί ότι πάνω από το **ήμισυ του προϋπολογισμού** έχει ήδη προκηρυχθεί για υποβολή προτάσεων. Η φάση αυτή είναι θεμελιώδης για την εκκίνηση των έργων και αποδεικνύει σημαντική πρόοδο ως προς τον σχεδιασμό και την έναρξη των διαδικασιών.
- 2. Ενταγμένα Έργα: 41%**
Αυτό δείχνει ότι ένα σημαντικό μέρος των προτάσεων έχει εγκριθεί και ενταχθεί προς υλοποίηση. Ωστόσο, το ποσοστό είναι χαμηλότερο από τις εκδοθείσες προσκλήσεις, υποδεικνύοντας καθυστερήσεις ή προκλήσεις στο πέρασμα από τη φάση της πρότασης στη φάση της έγκρισης.
- 3. Υπογεγραμμένες Συμβάσεις: 27%**
Η χαμηλότερη τιμή υποδηλώνει ότι μόλις το **1/4 του συνολικού προϋπολογισμού** έχει περάσει στο στάδιο των συμβασιοποιημένων έργων. Αυτό καταδεικνύει πιθανές γραφειοκρατικές, διοικητικές και τεχνικές προκλήσεις στη διαδικασία.
- 4. Ολοκληρωμένες Πληρωμές: 5.2%**
Το μικρό αυτό ποσοστό αποτυπώνει την πρόωρη φάση της εφαρμογής.

Ελάχιστο μέρος των έργων έχει ολοκληρωθεί και πληρωθεί, γεγονός που είναι αναμενόμενο για την αρχή της προγραμματικής περιόδου αλλά ταυτόχρονα απαιτεί επιτάχυνση.

Το γράφημα επιβεβαιώνει τις προκλήσεις υλοποίησης των έργων του ΕΣΠΑ που αναλύονται στο Κεφάλαιο 4. Παρά την πρόοδο στην προκήρυξη προσκλήσεων, απαιτείται βελτίωση στη **διοικητική ταχύτητα**, την **απορρόφηση πόρων** και την **υπογραφή συμβάσεων** για να διασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή των έργων και η έγκαιρη επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΟΜΕΑΚΑ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

5.1 Εισαγωγή

Το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι ένα αναπτυξιακό εργαλείο της Ελλάδας, χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με συνολικό προϋπολογισμό 26,2 δισ. ευρώ. Επικεντρώνεται στη μετάβαση σε μια "πιο έξυπνη, πράσινη, διασυνδεδεμένη και κοινωνική" Ελλάδα, προσφέροντας στήριξη σε τομείς όπως η καινοτομία, οι υποδομές, οι ανθρώπινες δεξιότητες και η κοινωνική συνοχή. Τα έργα του ΕΣΠΑ εντάσσονται στις προτεραιότητες που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και απαντούν στις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας μετά την πανδημία.

Η εφαρμογή του ΕΣΠΑ αναμένεται να έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο στην οικονομία όσο και στην κοινωνία. Τα έργα που θα υλοποιηθούν αναμένεται να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας, να μειώσουν τις περιφερειακές ανισότητες, να ενισχύσουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη. Οι επενδύσεις στις υποδομές, την πράσινη ενέργεια και την ψηφιακή μετάβαση θα συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο για την ανάπτυξη της Ελλάδας και την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η χώρα. Οι στρατηγικές επενδύσεις που προβλέπονται θα συμβάλουν στην αναζωογόνηση της οικονομίας, τη βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και την προώθηση μιας δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης για όλους.

Διάρθρωση συνολικού έργου ΕΣΠΑ 2021-2027

Εισαγωγή στο ΕΣΠΑ 2021-2027:

- Περιγραφή του συνολικού προγράμματος.
- Ανάλυση της στρατηγικής που υιοθετήθηκε για την ανάπτυξη της Ελλάδας.
- Σχέση του προγράμματος με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το πλαίσιο της πανδημίας.

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση:

- Ανάλυση του προϋπολογισμού των 26,2 δισ. ευρώ.
- Πηγές χρηματοδότησης και κατανομή κονδυλίων.
- Σχέση του προϋπολογισμού με τους στόχους του προγράμματος.

Στρατηγικοί Στόχοι και Προτεραιότητες:

- Εξέταση των βασικών στόχων, όπως η καινοτομία, η πράσινη ενέργεια, η κοινωνική ένταξη και η ψηφιακή μετάβαση.
- Καθορισμός των τομέων προτεραιότητας και η σημασία τους για την οικονομία και την κοινωνία.

Επιμέρους Προγράμματα και Δράσεις:

- Ανάλυση των διαφορετικών προγραμμάτων που υλοποιούνται μέσω του ΕΣΠΑ (π.χ. Πράσινη Συμφωνία, Ψηφιακή Ελλάδα).
- Παραδείγματα επιμέρους δράσεων και αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Επιπτώσεις των δράσεων αυτών στις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες.

Διαδικασία Έγκρισης και Υλοποίησης:

- Επεξήγηση της διαδικασίας υποβολής προτάσεων και έγκρισης έργων.
- Ρόλος των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών στην υλοποίηση.
- Προκλήσεις στην υλοποίηση και πώς αντιμετωπίζονται.

5.1.2 Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό 26,2 δισ. ευρώ, που κατανεμήθηκε σε διάφορους τομείς της ελληνικής οικονομίας. Αυτός ο προϋπολογισμός αποτελεί συνδυασμό ευρωπαϊκών πόρων και εθνικής συμμετοχής, προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις σε υποδομές, καινοτομία και κοινωνικές πολιτικές.

Η κατανομή των κονδυλίων έγινε με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που καθορίστηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την ελληνική κυβέρνηση, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της χώρας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Οι κύριοι τομείς χρηματοδότησης περιλαμβάνουν την πράσινη ενέργεια, την ψηφιακή οικονομία, την κοινωνική ένταξη, τις υποδομές, την υγεία και την εκπαίδευση.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι η έμφαση που δίνεται στην καινοτομία και την τεχνολογική ανάπτυξη. Η Ελλάδα, έχοντας χάσει έδαφος σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, επιχειρεί να ανακτήσει το χαμένο έδαφος με στοχευμένες επενδύσεις σε τομείς υψηλής τεχνολογίας και έρευνας. Οι επενδύσεις αυτές δεν αποσκοπούν μόνο στην άμεση οικονομική ανάπτυξη, αλλά και στη δημιουργία ενός βιώσιμου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης που θα είναι ανθεκτικό σε μελλοντικές κρίσεις.

Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι επίσης κεντρικό στοιχείο του προγράμματος, με μεγάλες επενδύσεις στην καθαρή ενέργεια, τη διαχείριση αποβλήτων και την προστασία της βιοποικιλότητας. Οι επενδύσεις αυτές συνάδουν με τις ευρωπαϊκές δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας είναι επίσης σημαντικές προτεραιότητες, με ειδικά προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση της απασχόλησης, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την υποστήριξη των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

5.1.3. Στρατηγικοί Στόχοι και Προτεραιότητες

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 διαρθρώνεται γύρω από πέντε κύριους στόχους που καθορίστηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και προσαρμόστηκαν στις ανάγκες της Ελλάδας:

Κάθε ένας από αυτούς τους στόχους περιλαμβάνει συγκεκριμένα προγράμματα και δράσεις που στοχεύουν στην επίτευξη των αντίστοιχων προτεραιοτήτων. Για παράδειγμα, ο στόχος για μια πιο έξυπνη Ευρώπη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ερευνητικών κέντρων, την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και την προώθηση της ψηφιακής οικονομίας. Αντίστοιχα, ο στόχος για μια πιο πράσινη Ευρώπη επικεντρώνεται σε επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την αναβάθμιση των ενεργειακών υποδομών και την προστασία του περιβάλλοντος.

5.1.4. Επιμέρους Προγράμματα και Δράσεις

Η υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 βασίζεται σε μια σειρά επιμέρους προγραμμάτων, καθένα από τα οποία εστιάζει σε συγκεκριμένους τομείς ή ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Τα προγράμματα αυτά έχουν σχεδιαστεί ώστε να ανταποκρίνονται στις ειδικές συνθήκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα.

Η υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 βασίζεται σε μια σειρά επιμέρους προγραμμάτων, καθένα από τα οποία εστιάζει σε συγκεκριμένους τομείς ή ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Τα προγράμματα αυτά έχουν σχεδιαστεί ώστε να ανταποκρίνονται στις ειδικές συνθήκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα.

Πρόγραμμα για την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα:

- Υποστήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων (start-ups) μέσω της πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία και της ανάπτυξης επιχειρηματικών δεξιοτήτων.
- Ανάπτυξη ερευνητικών και τεχνολογικών πάρκων, που παρέχουν χώρους και υποδομές για τη συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση της διασύνδεσης των πανεπιστημίων με τη βιομηχανία, προωθώντας την εφαρμοσμένη έρευνα και την εμπορευματοποίηση των καινοτόμων ιδεών.
- Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δικτύων και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Πρόγραμμα για την ψηφιακή μετάβαση:

- Προώθηση της ψηφιακής τεχνολογίας σε επιχειρήσεις και δημόσιες υπηρεσίες με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας.
- Υποστήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων στον εργατικό δυναμικό, με ειδικά προγράμματα κατάρτισης και επανεκπαίδευσης.
- Επέκταση των ψηφιακών υποδομών, όπως τα δίκτυα 5G και η ευρυζωνική κάλυψη σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές.

- Ανάπτυξη εφαρμογών και εργαλείων για την ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και τη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στις δημόσιες υπηρεσίες.

Πρόγραμμα για την πράσινη ανάπτυξη:

- Ενίσχυση των επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η αιολική, η ηλιακή και η υδροηλεκτρική ενέργεια, με στόχο τη μείωση των εκπομπών άνθρακα.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια, ιδιαίτερα σε κατοικίες και δημόσια κτίρια, μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων θέρμανσης και μόνωσης.
- Προώθηση της κυκλικής οικονομίας με έργα που στοχεύουν στη μείωση των αποβλήτων, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση υλικών.
- Υποστήριξη της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των υδάτινων πόρων και της βιοποικιλότητας.

Πρόγραμμα για την κοινωνική ένταξη:

- Ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, όπως οι άνεργοι, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρίες.
- Υποστήριξη της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ευκαιριών απασχόλησης.
- Ανάπτυξη κοινωνικών υποδομών, όπως κέντρα φροντίδας και υποστήριξης, που παρέχουν υπηρεσίες υγείας, ψυχολογικής υποστήριξης και κοινωνικής φροντίδας.
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη κοινωνικών επιχειρήσεων που προσφέρουν απασχόληση και υπηρεσίες σε ευάλωτες ομάδες.

Πρόγραμμα για την περιφερειακή ανάπτυξη:

- Ενίσχυση της ανάπτυξης των περιφερειών με στόχο τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης.

- Ανάπτυξη έργων υποδομών στις περιφέρειες, όπως οδικά δίκτυα, λιμάνια και αεροδρόμια, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της διασύνδεσης.
- Υποστήριξη της ανάπτυξης τοπικών επιχειρήσεων και της γεωργίας, με στόχο την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων.

5.1.5 Διαδικασία Έγκρισης και Υλοποίησης

Η διαδικασία έγκρισης και υλοποίησης των έργων που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι κρίσιμη για την επιτυχία του προγράμματος. Περιλαμβάνει μια σειρά από βήματα που εξασφαλίζουν ότι τα έργα είναι συμβατά με τις στρατηγικές προτεραιότητες και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και ότι υλοποιούνται με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.

Υποβολή προτάσεων:

- Οι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως οι δημόσιες αρχές, οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καλούνται να υποβάλουν προτάσεις έργων που πληρούν τα κριτήρια του προγράμματος.
- Η διαδικασία υποβολής είναι διαφανής και διασφαλίζει ότι όλες οι προτάσεις αξιολογούνται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

Αξιολόγηση προτάσεων:

- Οι προτάσεις αξιολογούνται από εξειδικευμένες επιτροπές, που εξετάζουν τη συμβατότητά τους με τους στόχους του ΕΣΠΑ, την τεχνική και οικονομική τους βιωσιμότητα, και την αναμενόμενη επίδρασή τους.
- Οι επιτροπές αυτές περιλαμβάνουν εμπειρογνώμονες από διάφορους τομείς, εξασφαλίζοντας μια ολοκληρωμένη και αμερόληπτη αξιολόγηση.

Έγκριση και υπογραφή συμβάσεων:

- Μετά την έγκριση των προτάσεων, υπογράφονται συμβάσεις μεταξύ των φορέων υλοποίησης και των αρμόδιων αρχών.
- Οι συμβάσεις αυτές καθορίζουν τις υποχρεώσεις των φορέων υλοποίησης, τους όρους χρηματοδότησης και τα χρονοδιαγράμματα των έργων.

Υλοποίηση των έργων:

- Η υλοποίηση των έργων παρακολουθείται στενά από τις αρμόδιες αρχές, για να διασφαλιστεί η τήρηση των προδιαγραφών και των χρονοδιαγραμμάτων.
- Παρέχεται τεχνική υποστήριξη στους φορείς υλοποίησης, όπου χρειάζεται, για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

Αξιολόγηση και παρακολούθηση:

- Η πρόοδος των έργων παρακολουθείται σε τακτά διαστήματα, ενώ στο τέλος κάθε φάσης γίνεται αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.
- Τα δεδομένα που συλλέγονται χρησιμοποιούνται για τη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών και τη διασφάλιση της μέγιστης απόδοσης των επενδύσεων.

5.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων και επιπτώσεων

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι κρίσιμη για την κατανόηση της πραγματικής του επίδρασης στην ελληνική οικονομία και κοινωνία. Οι επιπτώσεις αυτές εξετάζονται σε διάφορους τομείς, όπως οι κοινωνικές, οι οικονομικές, οι περιβαλλοντικές και οι τεχνολογικές, προκειμένου να αποτιμηθεί η συνολική συνεισφορά του προγράμματος.

5.3 Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027

Τα Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027 επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους τομείς της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας με γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής σε όλη τη χώρα. Ακολουθούν τα βασικά σημεία για καθένα από τα 9 Τομεακά Προγράμματα: (Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων- Εταιρικό Σύμφωνο)

 Ανταγωνιστικότητα: Επικεντρώνεται στην ενίσχυση των επιχειρήσεων, την προώθηση της καινοτομίας, την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς την επιχειρηματικότητα. Το πρόγραμμα επιδιώκει να αναπτύξει την ψηφιακή και τεχνολογική υποδομή για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

 Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή: Στοχεύει στην προστασία του περιβάλλοντος, την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές. Περιλαμβάνει επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενεργειακή αποδοτικότητα, διαχείριση αποβλήτων και προστασία της βιοποικιλότητας.

- ✚ **Μεταφορές:** Αφορά τη βελτίωση των υποδομών μεταφορών σε ολόκληρη την Ελλάδα, με έργα που στοχεύουν στην ανάπτυξη του οδικού, σιδηροδρομικού και θαλάσσιου δικτύου, καθώς και την ενίσχυση της αστικής κινητικότητας. Επιδιώκεται η ενίσχυση της συνδεσιμότητας και η μείωση των γεωγραφικών ανισοτήτων.
- ✚ **Ψηφιακός Μετασχηματισμός:** Υποστηρίζει την ανάπτυξη της ψηφιακής υποδομής, τη διεύρυνση της πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες και την προώθηση της ψηφιακής ένταξης. Στοχεύει στην επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ενισχύοντας την αποδοτικότητα και την προσβασιμότητα.
- ✚ **Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση:** Επικεντρώνεται στην αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης, την προώθηση της διά βίου μάθησης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες.
- ✚ **Υγεία και Πρόνοια:** Αφορά τη βελτίωση των υγειονομικών υπηρεσιών και των κοινωνικών υποδομών, με στόχο την ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας. Επενδύει σε υποδομές υγείας, ψηφιακή υγεία και προγράμματα πρόληψης.
- ✚ **Εργασία και Κοινωνική Συνοχή:** Στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Περιλαμβάνει προγράμματα για την ένταξη των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας και τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας.
- ✚ **Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία:** Στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα, την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας και την προστασία των υδάτινων πόρων. Υποστηρίζει δράσεις που προωθούν την καινοτομία στην αγροτική παραγωγή και την αναβάθμιση των υποδομών.
- ✚ **Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη:** Αφορά την προώθηση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων που συνδυάζουν οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Στοχεύει στην ενίσχυση των πόλεων και των περιφερειών, με έμφαση στις αναπτυξιακές ανάγκες συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών.

5.3.1 Ανάπτυξη των Τομεακών Ανάλυση της Πορείας Υλοποίησής τους

Ανταγωνιστικότητα:

- **Στόχοι:** Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), και προώθηση της καινοτομίας. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, με έμφαση στη στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων και start-ups.
- **Υλοποίηση:** Περιλαμβάνει προγράμματα ενίσχυσης κεφαλαίου για ΜΜΕ, βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω δανείων και επιδοτήσεων, καθώς και παροχή τεχνικής βοήθειας για τη βελτίωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων. Σημαντικό ρόλο παίζει η ανάπτυξη επιχειρηματικών κέντρων και τεχνολογικών πάρκων.

Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή:

- **Στόχοι:** Προστασία του περιβάλλοντος, προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Περιλαμβάνει δράσεις για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τη διαχείριση αποβλήτων και την προστασία της βιοποικιλότητας.
- **Υλοποίηση:** Ανάπτυξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως αιολικά και ηλιακά πάρκα. Επιπλέον, προγράμματα για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια. Η προστασία των οικοσυστημάτων και η αναδάσωση αποτελούν επίσης κρίσιμα στοιχεία.

Μεταφορές:

- **Στόχοι:** Βελτίωση των υποδομών μεταφορών σε εθνικό επίπεδο, ενίσχυση της αστικής κινητικότητας και μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσω της βελτίωσης της συνδεσιμότητας.
- **Υλοποίηση:** Ανάπτυξη και αναβάθμιση των οδικών δικτύων, επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου, και βελτίωση των λιμενικών υποδομών. Η κατασκευή νέων σταθμών μετρό και η βελτίωση της αστικής συγκοινωνίας περιλαμβάνονται επίσης στα έργα που υλοποιούνται.

Ψηφιακός Μετασχηματισμός:

- **Στόχοι:** Επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης της Ελλάδας, ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων, και βελτίωση της προσβασιμότητας σε ψηφιακές υπηρεσίες.

- **Υλοποίηση:** Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών όπως δίκτυα 5G, επέκταση της ευρυζωνικής κάλυψης, και παροχή προγραμμάτων κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες. Επίσης, υποστήριξη της ψηφιοποίησης του δημόσιου τομέα για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση:

- **Στόχοι:** Ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση, προώθηση της διά βίου μάθησης και ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας.
- **Υλοποίηση:** Αναβάθμιση σχολικών και πανεπιστημιακών υποδομών, ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης και επανακατάρτισης, και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων. Σημαντική είναι η ενίσχυση των υποδομών για ειδική εκπαίδευση και η παροχή προγραμμάτων για ψηφιακές δεξιότητες.

Υγεία και Πρόνοια:

- **Στόχοι:** Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, ενίσχυση της προσβασιμότητας και διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας.
- **Υλοποίηση:** Ανάπτυξη και αναβάθμιση νοσοκομειακών υποδομών, εφαρμογή προγραμμάτων ψηφιακής υγείας, και παροχή εκπαίδευσης για υγειονομικούς επαγγελματίες. Επίσης, ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών για ευάλωτες ομάδες.

Εργασία και Κοινωνική Συνοχή:

- **Στόχοι:** Αύξηση της απασχόλησης, καταπολέμηση της φτώχειας και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών.
- **Υλοποίηση:** Προγράμματα για την ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της επιδότησης εργασίας, της κατάρτισης και της ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Επίσης, προγράμματα κοινωνικής προστασίας για ευάλωτες ομάδες, όπως μακροχρόνια άνεργοι και άτομα με αναπηρία.

Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία:

- **Στόχοι:** Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού και αλιευτικού τομέα, προώθηση της βιώσιμης γεωργίας και αλιείας.
- **Υλοποίηση:** Υποστήριξη των αγροτών για τη μετάβαση σε βιώσιμες πρακτικές καλλιέργειας, βελτίωση των υποδομών στον αγροτικό τομέα

και παροχή επιδοτήσεων για νέους αγρότες. Παράλληλα, ενίσχυση της αλιείας με έργα που προάγουν τη βιώσιμη εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων.

Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη:

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη ολοκληρωμένων επενδυτικών σχεδίων για την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες.

Υλοποίηση: Προώθηση έργων που συνδυάζουν οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, με έμφαση στις ανάγκες συγκεκριμένων περιοχών. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη τοπικών σχεδίων αστικής αναγέννησης, την αναβάθμιση των υποδομών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής σε πόλεις και αγροτικές περιοχές

Πίνακας 5.1

Προϋπολογισμός των Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027

A/A	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Συνεισφορά Ένωσης	Εθνική Συμμετοχή	Συνολικός Προϋπολογισμός
1	Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή	3.324.519.361	837.074.844	4.161.594.205
2	Ανταγωνιστικότητα	3.089.121.492	795.963.999	3.885.085.491
3	Ψηφιακός Μετασχηματισμός	753.325.749	189.678.560	943.004.309
4	Περιβάλλον Κλιματική Αλλαγή	2.978.012.279	628.833.889	3.606.846.168
5	Πολιτική Προστασία	570.190.646	143.567.297	713.757.943
6	Μεταφορές	1.854.325.521	369.765.768	2.224.091.289
7	Τεχνική Βοήθεια	405.144.583	99.249.547	504.394.130
8	Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση	1.375.059.412	254.128.131	1.629.187.543
9	Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια, Θάλασσα	363.746.026	90.936.507	454.682.533
	Σύνολο	14.713.445.069	3.409.198.542	18.122.643.611

Ο πίνακας παρουσιάζει τον προϋπολογισμό των Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

- Τα 9 τομεακά προγράμματα (π.χ. Ανθρώπινο Δυναμικό, Ανταγωνιστικότητα, Μεταφορές, κ.λπ.).
- Συνεισφορά Ένωσης: Το ποσό που προέρχεται από ευρωπαϊκούς πόρους.
- Εθνική Συμμετοχή: Το ποσό που συμβάλλει η Ελλάδα.
- Συνολικός Προϋπολογισμός: Το άθροισμα των δύο για κάθε πρόγραμμα.

Στο κάτω μέρος, παρουσιάζεται το συνολικό ποσό των χρηματοδοτήσεων, που ανέρχεται σε 18,1 δισ. ευρώ.

5.4 Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027

Τα Περιφερειακά Προγράμματα στο ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι 13, ένα για κάθε Περιφέρεια της Ελλάδας. Αυτά τα προγράμματα επικεντρώνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε περιφέρειας, προωθώντας δράσεις περιφερειακής εμβέλειας που συμβάλλουν στην ισόρροπη ανάπτυξη και στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων (Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων- Εταιρικό Σύμφωνο).

Αναλυτικά:

- ✚ **Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης:** Επενδύσεις στην υποστήριξη της τοπικής οικονομίας, ενίσχυση των υποδομών και προώθηση της κοινωνικής ένταξης.
- ✚ **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:** Ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών, ενίσχυση της καινοτομίας και προώθηση της πράσινης οικονομίας.
- ✚ **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας:** Μετασχηματισμός της οικονομίας μέσω επενδύσεων στην ενέργεια, τη βιομηχανία και την καινοτομία, με έμφαση στη μετάβαση από τον άνθρακα.
- ✚ **Περιφέρεια Ηπείρου:** Ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, ενίσχυση του τουρισμού και των υποδομών, προώθηση της κοινωνικής ένταξης.
- ✚ **Περιφέρεια Θεσσαλίας:** Επενδύσεις σε μεταφορές, υγεία, εκπαίδευση και υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων.
- ✚ **Περιφέρεια Ιονίων Νήσων:** Ανάπτυξη του τουρισμού, προστασία του περιβάλλοντος, και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- ✚ **Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας:** Βελτίωση των υποδομών, ενίσχυση της απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών.
- ✚ **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας:** Προώθηση της βιομηχανικής ανάπτυξης, ενίσχυση των μεταφορών και υποστήριξη της εκπαίδευσης.
- ✚ **Περιφέρεια Αττικής:** Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση των υποδομών και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

- ✚ **Περιφέρεια Πελοποννήσου:** Ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας, ενίσχυση του τουρισμού και βελτίωση των μεταφορών.
- ✚ **Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου:** Βελτίωση της προσβασιμότητας, ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- ✚ **Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου:** Ανάπτυξη του τουρισμού, υποστήριξη της τοπικής οικονομίας και ενίσχυση των υποδομών.
- ✚ **Περιφέρεια Κρήτης:** Προώθηση της καινοτομίας, ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και ενίσχυση των μεταφορών.

5.4.1 Ανάπτυξη των Περιφερειακών Προγραμμάτων & Ανάλυση της Πορείας Υλοποίησής τους

✚ **Ανατολική Μακεδονία και Θράκη:**

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, βελτίωση των υποδομών και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υλοποίηση:** Έργα που αφορούν τη βελτίωση των οδικών δικτύων, την ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Επίσης, προγράμματα για την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

✚ **Κεντρική Μακεδονία:**

- **Στόχοι:** Ενίσχυση της καινοτομίας, προώθηση της πράσινης ανάπτυξης και βελτίωση των μεταφορών.
- **Υλοποίηση:** Αναβάθμιση των υποδομών μεταφορών, δημιουργία τεχνολογικών πάρκων και υποστήριξη προγραμμάτων για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σημαντική είναι η ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών και η προώθηση της πράσινης ενέργειας.

✚ **Δυτική Μακεδονία:**

- **Στόχοι:** Μετάβαση από τον άνθρακα σε πιο βιώσιμες μορφές ενέργειας και ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- **Υλοποίηση:** Προγράμματα για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενίσχυση της βιομηχανικής υποδομής και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς όπως η ενέργεια και η τεχνολογία. Παράλληλα, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και υποστήριξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ήπειρος:

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, προώθηση της αγροτικής παραγωγής και του τουρισμού, και βελτίωση των κοινωνικών υποδομών.
- **Υλοποίηση:** Έργα που επικεντρώνονται στην αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών, στην ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και στη βελτίωση της πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες. Παράλληλα, ενίσχυση των υποδομών μεταφορών και παροχή στήριξης σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Θεσσαλία:

- **Στόχοι:** Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, βελτίωση των υποδομών και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υλοποίηση:** Αναβάθμιση των μεταφορών, ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών. Προγράμματα υποστήριξης για τις τοπικές επιχειρήσεις και ανάπτυξη τουριστικών υποδομών επίσης περιλαμβάνονται στις δράσεις.

Ιόνια Νησιά:

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη του τουρισμού, προστασία του περιβάλλοντος και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υλοποίηση:** Έργα που επικεντρώνονται στην προστασία των φυσικών πόρων, την ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών υποδομών και την υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων. Επίσης, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και ενίσχυση των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης.

Δυτική Ελλάδα:

- **Στόχοι:** Βελτίωση των υποδομών, προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

- **Υλοποίηση:** Έργα για την ενίσχυση των μεταφορικών και υγειονομικών υποδομών, προγράμματα για τη βελτίωση της απασχόλησης και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας. Παράλληλα, επενδύσεις για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και την αναβάθμιση των τοπικών κοινοτήτων.

Στερεά Ελλάδα:

- **Στόχοι:** Προώθηση της βιομηχανικής ανάπτυξης, βελτίωση των υποδομών και ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.
- **Υλοποίηση:** Επενδύσεις σε βιομηχανικά πάρκα, αναβάθμιση των μεταφορικών δικτύων και υποστήριξη της εκπαίδευσης. Επίσης, προγράμματα για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης.

Αττική:

- **Στόχοι:** Βελτίωση των υποδομών, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υλοποίηση:** Έργα για την ανάπτυξη των υποδομών μεταφορών και ενέργειας, ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών και προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης. Παράλληλα, προώθηση της καινοτομίας και υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων.

Πελοπόννησος:

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, προώθηση του τουρισμού και βελτίωση των υποδομών μεταφορών.
- **Υλοποίηση:** Επενδύσεις σε έργα αγροτικής υποδομής, ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών μοντέλων και βελτίωση του οδικού δικτύου. Παράλληλα, υποστήριξη για την κοινωνική ένταξη και την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων.

Βόρειο Αιγαίο:

- **Στόχοι:** Βελτίωση της προσβασιμότητας, ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- **Υλοποίηση:** Έργα για τη βελτίωση των μεταφορικών δικτύων και των λιμένων, ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών και ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων. Παράλληλα, προγράμματα υποστήριξης για τις τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Νότιο Αιγαίο:

- **Στόχοι:** Ανάπτυξη του τουρισμού, υποστήριξη της τοπικής οικονομίας και βελτίωση των υποδομών.
- **Υλοποίηση:** Επενδύσεις σε βιώσιμες τουριστικές υποδομές, υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και ανάπτυξη των μεταφορικών δικτύων. Επίσης, προγράμματα για την κοινωνική ένταξη και την ενίσχυση των εκπαιδευτικών υποδομών.

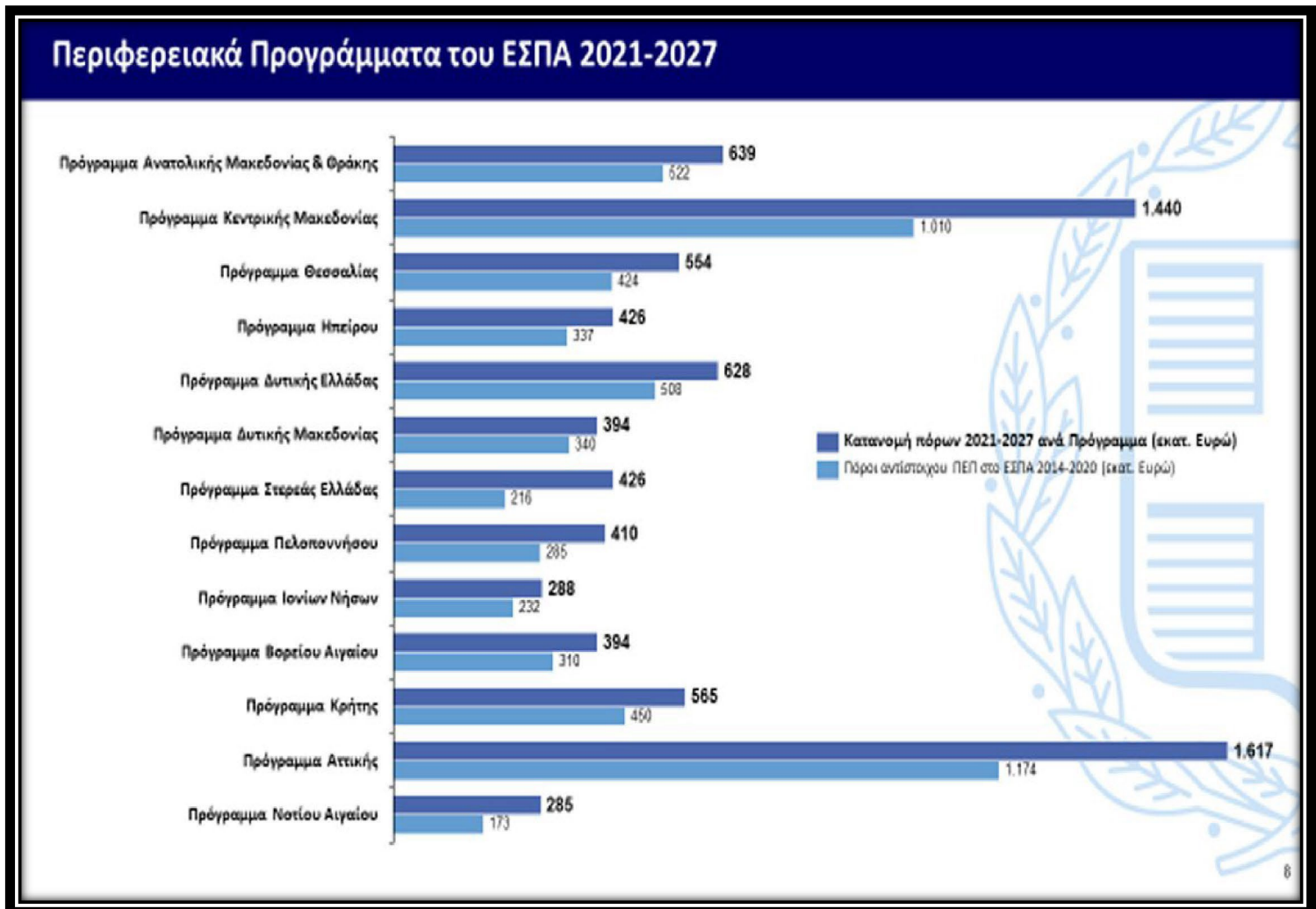
Κρήτη:

- **Στόχοι:** Προώθηση της καινοτομίας, ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και βελτίωση των υποδομών μεταφορών.
- **Υλοποίηση:** Έργα για την ανάπτυξη τεχνολογικών πάρκων, υποστήριξη του πρωτογενούς τομέα και βελτίωση του οδικού δικτύου. Παράλληλα, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξη των τοπικών επιχειρήσεων

Πηγή: Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Πίνακας 5.1

Περιφερειακές χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ 2021-2027

Η εικόνα δείχνει τις περιφερειακές χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ 2021-2027. Κάθε γραμμή αντιστοιχεί σε ένα πρόγραμμα ανά ελληνική περιφέρεια και περιλαμβάνει δύο ποσά:

- **Μπλε σκούρο:** Κατανομή πόρων ΕΣΠΑ 2021-2027 (σε εκατ. ευρώ).
- **Ανοιχτό μπλε:** Πόροι από το προηγούμενο ΠΕΠ (ΕΣΠΑ 2014-2020).

Μπορούμε να δούμε ότι τα μεγαλύτερα κονδύλια κατευθύνονται σε περιφέρειες όπως η **Κεντρική Μακεδονία (1.440 εκατ. €)** και η **Αττική (1.617 εκατ. €)**. Αυτό αντικατοπτρίζει τη σημασία αυτών των περιοχών στην ελληνική οικονομία

5.5 Ανάλυση των Προγραμμάτων

Τα 22 αυτά προγράμματα συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο στρατηγικών παρεμβάσεων που στόχο έχουν την υποστήριξη της ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και στην προώθηση της βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ελλάδα. Κάθε πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες της περιοχής του, διασφαλίζοντας ότι οι πόροι αξιοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η ανάλυση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 διακρίνονται σε 9 Τομεακά και 13 Περιφερειακά. Τα Τομεακά προγράμματα καλύπτουν ολόκληρη τη χώρα και εστιάζουν σε συγκεκριμένους τομείς όπως η ανταγωνιστικότητα, το περιβάλλον, οι μεταφορές, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η εκπαίδευση, η υγεία, η εργασία, η αγροτική ανάπτυξη και η ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Τα Περιφερειακά προγράμματα επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες περιφέρειες της Ελλάδας, υποστηρίζοντας δράσεις που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής, όπως υποδομές, κοινωνική ένταξη και ανάπτυξη τοπικών οικονομιών.

5.5.1 Διαδικασία Υλοποίησης των Προγραμμάτων

Η πορεία υλοποίησης των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 ακολουθεί μια δομημένη διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει την υποβολή προτάσεων, την αξιολόγηση, την έγκριση και την τελική υλοποίηση των έργων.

Στάδιο Σχεδιασμού και Προγραμματισμού:

- Κατά την αρχική φάση, οι αρμόδιοι φορείς καθορίζουν τις στρατηγικές κατευθύνσεις για κάθε πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ανάγκες και τις προτεραιότητες της ΕΕ.

- Συμμετέχουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων.

Υποβολή Προτάσεων:

- Οι δημόσιοι φορείς, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ΜΚΟ καλούνται να υποβάλουν προτάσεις έργων που πληρούν τα κριτήρια των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων.
- Οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση την οικονομική βιωσιμότητα, την κοινωνική και περιβαλλοντική επίδραση, και τη συνεισφορά στους στρατηγικούς στόχους.

Έγκριση και Χρηματοδότηση:

- Μετά την αξιολόγηση, οι προτάσεις που πληρούν τα κριτήρια λαμβάνουν έγκριση και υπογράφονται συμβάσεις χρηματοδότησης.
- Η χρηματοδότηση προέρχεται από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους, με αυστηρούς όρους για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Υλοποίηση Έργων:

- Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, οι φορείς παρακολουθούν στενά την πρόοδο των έργων, εξασφαλίζοντας ότι τηρούνται τα προβλεπόμενα χρονοδιαγράμματα και προδιαγραφές.
- Σημαντική έμφαση δίνεται στην αντιμετώπιση προβλημάτων και καθυστερήσεων που μπορεί να προκύψουν, με στόχο την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων.

Αξιολόγηση και Παρακολούθηση:

- Τα έργα αξιολογούνται τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης όσο και μετά την ολοκλήρωσή τους, με στόχο τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της επίδρασής τους.
- Οι αναφορές προόδου και τα τελικά αποτελέσματα δημοσιοποιούνται, προσφέροντας διαφάνεια και λογοδοσία στους πολίτες και τους εμπλεκόμενους φορείς.

Συνεχής Βελτίωση:

- Βάσει των αξιολογήσεων, γίνονται διορθωτικές κινήσεις και προσαρμογές στα προγράμματα, εξασφαλίζοντας τη βελτίωση της ομαλής εφαρμογής των διαδικασιών.

5.6 Μελέτη καλής πρακτικής : Η Πλατφόρμα gov.gr

Η gov.gr αποτελεί το κεντρικό σημείο πρόσβασης για τις ψηφιακές υπηρεσίες του ελληνικού Δημοσίου. Εγκαινιάστηκε το 2020 και από τότε έχει εξελιχθεί σε μια κρίσιμη υποδομή για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Μέσω της ενοποίησης δεκάδων πλατφορμών και υπηρεσιών, επιδιώκει να εξυπηρετήσει πολίτες και επιχειρήσεις αποτελεσματικά, μειώνοντας τη γραφειοκρατία και αυξάνοντας τη διαφάνεια. (gov.gr/statistics)

Στοιχεία Ανάπτυξης

1. Αύξηση Χρηστών

- Το 2020 η πλατφόρμα είχε μόλις 500.000 χρήστες.
- Έως το 2023, οι εγγεγραμμένοι χρήστες ξεπέρασαν τα 6 εκατομμύρια.
- Ετήσιος ρυθμός αύξησης χρηστών: 150-200%.

2. Ψηφιακές Υπηρεσίες

- Από 100 αρχικές υπηρεσίες το 2020, η πλατφόρμα προσφέρει πλέον 500+ υπηρεσίες το 2023.
- Καλύπτονται τομείς όπως: υγεία, εκπαίδευση, επιχειρηματικότητα, κοινωνικές παροχές και δικαιοσύνη.

3. Αιτήσεις και Συναλλαγές

- Ο αριθμός αιτήσεων/συναλλαγών αυξήθηκε από 2 εκατομμύρια το 2020 σε 40 εκατομμύρια το 2023.
- Η μέση χρήση της πλατφόρμας από τους πολίτες αυξάνεται συνεχώς.

Κύρια Οφέλη

1. Μείωση Γραφειοκρατίας

- ✚ Οι πολίτες μπορούν να διεκπεραιώνουν διαδικασίες ηλεκτρονικά, εξοικονομώντας χρόνο και κόστος μετακίνησης.
- ✚ Η gov.gr παρέχει 24/7 πρόσβαση σε κρίσιμες υπηρεσίες.

2. Διαφάνεια και Αξιοπιστία

- ✚ Οι υπηρεσίες είναι εύκολα προσβάσιμες, εξαλείφοντας φαινόμενα καθυστερήσεων και ανθρώπινων λαθών.
- ✚ Η διασύνδεση με άλλες δημόσιες βάσεις δεδομένων βελτίωσε τη διαφάνεια.

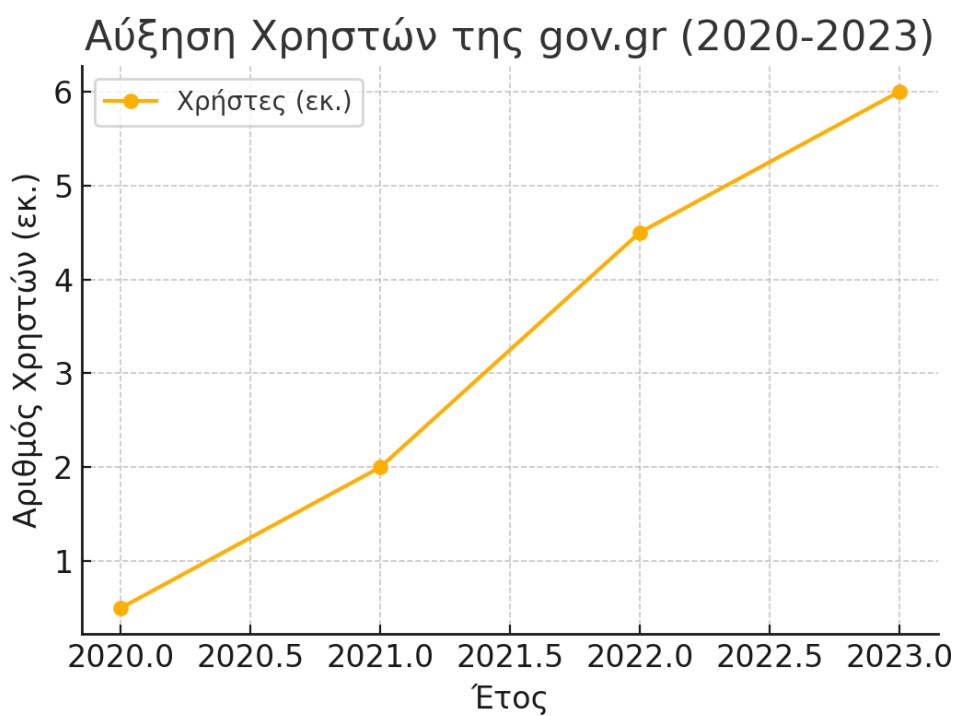
3. Υποστήριξη Επιχειρήσεων

- ✚ Οι επιχειρήσεις μπορούν να εκδίδουν πιστοποιητικά και να υποβάλλουν αιτήσεις χωρίς φυσική παρουσία σε δημόσιες υπηρεσίες.

Πηγή :<https://www.statistics.gr/greece-in-figures>

Διάγραμμα 5.1

Αύξηση Χρηστών

Αύξηση Χρηστών

Η ραγδαία άνοδος χρηστών αποδεικνύει την αποδοχή της πλατφόρμας από το κοινό.

Πηγή :<https://www.statistics.gr/greece-in-figures>

Διάγραμμα 5.2

Αύξηση Ψηφιακών υπηρεσιών

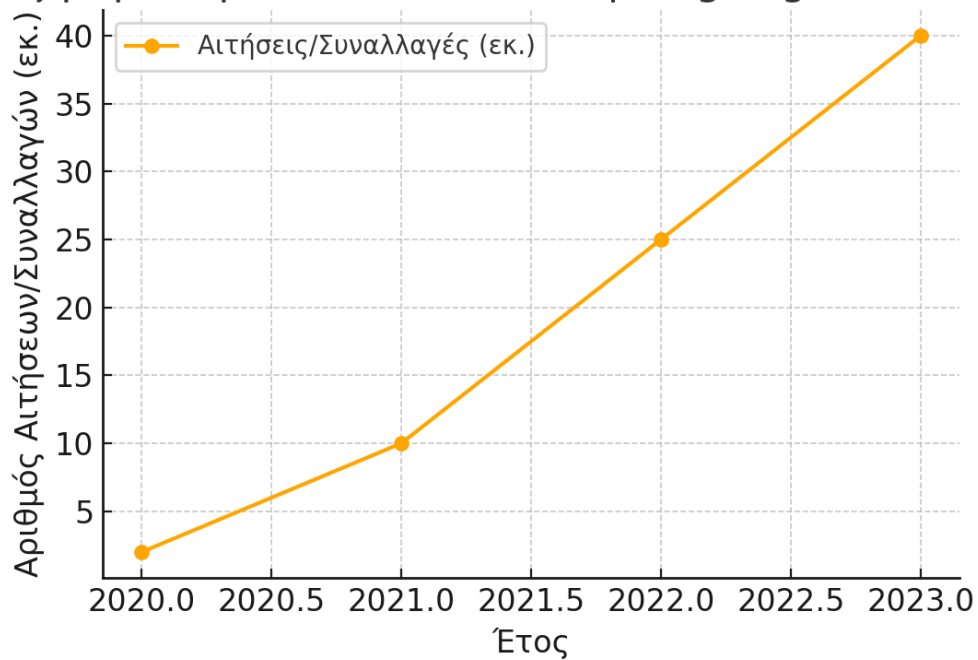
Η συνεχής επέκταση των διαθέσιμων υπηρεσιών καλύπτει τις ανάγκες πολιτών και επιχειρήσεων.

Πηγή : <https://www.statistics.gr/greece-in-figures>

Διάγραμμα 5.3

Αύξηση Ψηφιακών Συναλλαγών

Αύξηση Αιτήσεων και Συναλλαγών gov.gr (2020-2023)

Ο αριθμός συναλλαγών ανά έτος αυξήθηκε κατά 1900% σε τρία χρόνια.

Προκλήσεις

Παρά την επιτυχία, η gov.gr αντιμετώπισε και ορισμένες προκλήσεις:

- ✚ Τεχνική Υποστήριξη: Οι αυξημένες απαιτήσεις φόρτου απαιτούν ισχυρή υποδομή και συνεχή αναβάθμιση.
- ✚ Εκπαίδευση Πολιτών: Η εκπαίδευση, ειδικά των ηλικιωμένων, για τη χρήση της πλατφόρμας παραμένει αναγκαία.
- ✚ Κυβερνοασφάλεια: Η προστασία των δεδομένων παραμένει κεντρικός στόχος.

Η gov.gr αποτελεί παράδειγμα επιτυχημένου ψηφιακού μετασχηματισμού. Με την αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ και την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η Ελλάδα κάνει σημαντικά βήματα προς την ψηφιακή εποχή. (GreeceInFigures_2020-2024 – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Προκλήσεις και Ευκαιρίες του ΕΣΠΑ 2021-2027

Η υλοποίηση του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 παρουσιάζει ποικίλες προκλήσεις και ευκαιρίες. Η αναγνώριση των προβλημάτων και των εμποδίων που εμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων, καθώς και των ευκαιριών για βελτίωση και καινοτομία, είναι κρίσιμη για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η ανάλυση επικεντρώνεται στα προβλήματα και τα εμπόδια που έχουν προκύψει, στις ευκαιρίες που υπάρχουν για τη βελτίωση και την καινοτομία, καθώς και στις προτάσεις για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των έργων.

6.1 Προβλήματα και Εμπόδια στην Εφαρμογή

Τα προβλήματα και τα εμπόδια στην εφαρμογή των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ περιλαμβάνουν διοικητικές, οικονομικές και τεχνικές προκλήσεις. Αυτά τα προβλήματα επηρεάζουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης των έργων.

Διοικητικές και Γραφειοκρατικές Προκλήσεις

Η γραφειοκρατία και οι διοικητικές δυσκολίες αποτελούν σημαντικά εμπόδια για την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ.

- **Πολυπλοκότητα των Διαδικασιών:** Οι περίπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης και χρηματοδότησης των έργων μπορούν να οδηγήσουν σε καθυστερήσεις και αύξηση του κόστους. Η γραφειοκρατία συχνά απαιτεί από τους φορείς υλοποίησης να υποβάλλουν πολλαπλά έγγραφα και να ακολουθούν αυστηρές διαδικασίες, γεγονός που μπορεί να καθυστερήσει την έναρξη και την ολοκλήρωση των έργων.
- **Έλλειψη Συντονισμού:** Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων, όπως οι εθνικές και περιφερειακές αρχές, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί και οι τοπικές κοινότητες, μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην εφαρμογή των έργων. Ο κακός συντονισμός μπορεί να οδηγήσει σε διπλές προσπάθειες, σύγκρουση αρμοδιοτήτων και αναποτελεσματικότητα.
- **Ανεπάρκεια Ανθρώπινου Δυναμικού:** Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού μπορεί να επηρεάσει την αποτελεσματική υλοποίηση των έργων. Η διαχείριση πολύπλοκων έργων απαιτεί εξειδικευμένες δεξιότητες και γνώσεις, και η ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να οδηγήσει σε καθυστερήσεις και λάθη.

Οικονομικές Προκλήσεις

Οι οικονομικές προκλήσεις μπορούν επίσης να επηρεάσουν την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ.

- **Χρηματοδοτικά Προβλήματα:** Η διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα έργα μπορεί να είναι δύσκολη, ειδικά σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή δημοσιονομικών περιορισμών. Η έλλειψη χρηματοδότησης μπορεί να οδηγήσει σε καθυστερήσεις ή ακυρώσεις έργων.
- **Δυσκολίες στην Απορρόφηση των Πόρων:** Οι χαμηλοί ρυθμοί απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων αποτελούν μια σημαντική πρόκληση. Οι λόγοι για τις δυσκολίες στην απορρόφηση μπορεί να περιλαμβάνουν την έλλειψη κατάλληλων έργων, την αδυναμία των φορέων υλοποίησης να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες του ΕΣΠΑ, και την καθυστέρηση στην έγκριση των έργων.
- **Οικονομική Βιωσιμότητα των Έργων:** Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους είναι κρίσιμη. Τα έργα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να μπορούν να διατηρούνται και να λειτουργούν χωρίς συνεχή εξωτερική χρηματοδότηση.

Τεχνικές Προκλήσεις

Οι τεχνικές προκλήσεις περιλαμβάνουν θέματα που σχετίζονται με την τεχνολογία, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων.

- **Τεχνολογικές Δυσκολίες:** Η χρήση νέων και καινοτόμων τεχνολογιών μπορεί να προκαλέσει τεχνικές δυσκολίες, ειδικά αν δεν υπάρχει η απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία. Οι προκλήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν προβλήματα στην εγκατάσταση και λειτουργία των τεχνολογικών συστημάτων, καθώς και δυσκολίες στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών σε υπάρχουσες υποδομές.
- **Προβλήματα στον Σχεδιασμό και την Υλοποίηση:** Ο κακός σχεδιασμός των έργων μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα κατά την υλοποίηση και την ανάγκη αναθεώρησης των έργων. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να είναι σαφείς και ρεαλιστικές, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και ανάγκες.
- **Παρακολούθηση και Αξιολόγηση:** Η παρακολούθηση της προόδου των έργων και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης. Η έλλειψη αποτελεσματικών συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματικότητα και απώλεια πόρων.

6.2 Ευκαιρίες για Βελτίωση και Καινοτομία

Παρά τις προκλήσεις, υπάρχουν σημαντικές ευκαιρίες για βελτίωση και καινοτομία στην υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ. Αυτές οι ευκαιρίες μπορούν να ενισχύσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και να προωθήσουν την επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

Ευκαιρίες για Βελτίωση

Οι ευκαιρίες για βελτίωση περιλαμβάνουν την αναβάθμιση των διαδικασιών και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των έργων.

- **Απλοποίηση των Διαδικασιών:** Η απλοποίηση των διοικητικών και γραφειοκρατικών διαδικασιών μπορεί να μειώσει τις καθυστερήσεις και να βελτιώσει την αποδοτικότητα. Η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την υποβολή και την επεξεργασία αιτήσεων μπορεί να συμβάλει στη μείωση του χρόνου και του κόστους.
- **Βελτίωση του Συντονισμού:** Η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή συγκρούσεων και διπλών προσπαθειών. Η δημιουργία συντονιστικών επιτροπών και η χρήση κοινών εργαλείων παρακολούθησης μπορεί να ενισχύσει τη συνεργασία και την αποδοτικότητα.
- **Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης:** Η επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να βελτιώσει τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των έργων. Η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης και η προώθηση της διά βίου μάθησης είναι κρίσιμες για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων.

Ευκαιρίες για Καινοτομία

Οι ευκαιρίες για καινοτομία περιλαμβάνουν τη χρήση νέων τεχνολογιών και μεθοδολογιών για την υλοποίηση των έργων.

- **Χρήση Ψηφιακών Τεχνολογιών:** Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τη χρήση ψηφιακών πλατφορμών για την παρακολούθηση της προόδου των έργων, τη χρήση τεχνολογιών ανάλυσης δεδομένων για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και τη χρήση τεχνολογιών blockchain για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ασφάλειας των συναλλαγών.
- **Ανάπτυξη Καινοτόμων Μεθοδολογιών:** Οι καινοτόμες μεθοδολογίες μπορούν να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τη χρήση της μεθοδολογίας του agile για τη διαχείριση των έργων, την εφαρμογή της σχεδιαστικής σκέψης (design thinking) για την επίλυση προβλημάτων και την ανάπτυξη προσαρμοστικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση των αλλαγών.
- **Ενίσχυση της Συνεργασίας με τον Ιδιωτικό Τομέα:** Η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα μπορεί να προωθήσει την καινοτομία και να ενισχύσει την αποδοτικότητα των έργων. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μπορεί να φέρει νέες ιδέες, τεχνολογίες και πόρους, συμβάλλοντας στην επιτυχή υλοποίηση των έργων.

6.3 Προτάσεις για την Αποτελεσματικότερη Υλοποίηση

Οι προτάσεις για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ βασίζονται στην αναγνώριση των προβλημάτων και των εμποδίων που υπάρχουν, καθώς και στις ευκαιρίες για βελτίωση και καινοτομία. Αυτές οι προτάσεις περιλαμβάνουν μέτρα και στρατηγικές για την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων.

Βελτίωση της Διοικητικής και Γραφειοκρατικής Διαδικασίας

Η βελτίωση της διοικητικής και γραφειοκρατικής διαδικασίας μπορεί να μειώσει τις καθυστερήσεις και να βελτιώσει την αποδοτικότητα των έργων.

- **Απλοποίηση των Διαδικασιών:** Η απλοποίηση των διαδικασιών έγκρισης και χρηματοδότησης μπορεί να μειώσει τον χρόνο και το κόστος υλοποίησης των έργων. Η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την υποβολή και την

επεξεργασία αιτήσεων μπορεί να συμβάλει στην απλοποίηση των διαδικασιών.

- **Αναδιοργάνωση των Διοικητικών Δομών:** Η αναδιοργάνωση των διοικητικών δομών μπορεί να βελτιώσει τον συντονισμό και την αποδοτικότητα. Η δημιουργία συντονιστικών επιτροπών και η χρήση κοινών εργαλείων παρακολούθησης μπορεί να ενισχύσει τη συνεργασία και την αποδοτικότητα.
- **Εκπαίδευση και Κατάρτιση:** Η επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να βελτιώσει τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των έργων. Η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης και η προώθηση της διά βίου μάθησης είναι κρίσιμες για την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων.

Ενίσχυση της Χρηματοδότησης και της Οικονομικής Βιωσιμότητας

Η ενίσχυση της χρηματοδότησης και η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων είναι κρίσιμες για την επιτυχή υλοποίηση των έργων.

- **Διασφάλιση Επαρκούς Χρηματοδότησης:** Η διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τα έργα μπορεί να μειώσει τις καθυστερήσεις και να εξασφαλίσει την επιτυχή υλοποίηση. Η χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων και η ενίσχυση της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα μπορεί να συμβάλει στην εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων.
- **Βελτίωση των Μηχανισμών Απορρόφησης των Πόρων:** Η βελτίωση των μηχανισμών απορρόφησης των πόρων μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα και να μειώσει την απώλεια χρηματοδότησης. Η ανάπτυξη κατάλληλων έργων και η ενίσχυση των δυνατοτήτων των φορέων υλοποίησης να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες του ΕΣΠΑ είναι κρίσιμες για την επιτυχία.
- **Διασφάλιση Οικονομικής Βιωσιμότητας:** Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους είναι κρίσιμη. Τα έργα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να μπορούν να διατηρούνται και να λειτουργούν χωρίς συνεχή εξωτερική χρηματοδότηση. Η ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων και η ενίσχυση της αυτοχρηματοδότησης είναι κρίσιμες για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των έργων.

Ανάπτυξη και Εφαρμογή Καινοτόμων Τεχνολογιών και Μεθοδολογιών

Η ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών και μεθοδολογιών μπορεί να βελτιώσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των έργων.

- **Χρήση Ψηφιακών Τεχνολογιών:** Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τη χρήση ψηφιακών πλατφορμών για την παρακολούθηση της προόδου των έργων, τη χρήση τεχνολογιών ανάλυσης δεδομένων για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και τη χρήση τεχνολογιών blockchain για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ασφάλειας των συναλλαγών.
- **Ανάπτυξη Καινοτόμων Μεθοδολογιών:** Οι καινοτόμες μεθοδολογίες μπορούν να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τη χρήση της μεθοδολογίας του agile για τη διαχείριση των έργων, την εφαρμογή της σχεδιαστικής σκέψης (design thinking) για την επίλυση προβλημάτων και την ανάπτυξη προσαρμοστικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση των αλλαγών.
- **Ενίσχυση της Συνεργασίας με τον Ιδιωτικό Τομέα:** Η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα μπορεί να προωθήσει την καινοτομία και να ενισχύσει την αποδοτικότητα των έργων. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μπορεί να φέρει νέες ιδέες, τεχνολογίες και πόρους, συμβάλλοντας στην επιτυχή υλοποίηση των έργων.

Ενίσχυση της Συμμετοχής των Εμπλεκόμενων Φορέων

Η ενίσχυση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων στη διαδικασία υλοποίησης των έργων είναι απαραίτητη για την επιτυχία τους.

- **Διαβούλευση και Συνεργασία:** Η διαβούλευση και η συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς μπορεί να ενισχύσει την αποδοχή και την υποστήριξη των έργων. Η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών και των πολιτών στη διαδικασία σχεδίασης και υλοποίησης μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων.
- **Ανάπτυξη Συνεργασιών:** Η ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να ενισχύσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των έργων. Η δημιουργία συντονιστικών επιτροπών και η χρήση κοινών εργαλείων παρακολούθησης μπορεί να ενισχύσει τη συνεργασία και την αποδοτικότητα.
- **Προώθηση της Κοινωνικής Συνοχής:** Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω της συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να συμβάλει στην επιτυχή υλοποίηση των έργων. Η συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης είναι κρίσιμες για την επιτυχία των έργων.

Συνολικά, η ανάλυση των προκλήσεων και των ευκαιριών στην υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 παρέχει πολύτιμα μαθήματα για τη βελτίωση των διαδικασιών και των πρακτικών υλοποίησης. Η βελτίωση των διοικητικών και γραφειοκρατικών διαδικασιών, η ενίσχυση της χρηματοδότησης και της οικονομικής βιωσιμότητας, η ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών και μεθοδολογιών, και η ενίσχυση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων είναι κρίσιμες για την επιτυχία των έργων. Αυτές οι προτάσεις μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ και να εξασφαλίσουν τη μέγιστη δυνατή ωφέλεια για τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Συμπεράσματα και Προτάσεις

7.1. Κύρια Ευρήματα

Αποδοτικότητα και Αποτελεσματικότητα των Προγραμμάτων

Η έρευνα κατέδειξε ότι, γενικά, το ΕΣΠΑ έχει καταφέρει να προωθήσει την περιφερειακή ανάπτυξη σε πολλές περιοχές της Ελλάδας και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή. Η εφαρμογή έργων που σχετίζονται με την ψηφιακή μετάβαση, την πράσινη ανάπτυξη και την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ήταν επιτυχής σε πολλές περιπτώσεις, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ωστόσο, η επιτυχία αυτή δεν ήταν ομοιόμορφη σε όλες τις περιφέρειες και τομείς. Σε αρκετές περιπτώσεις, η αποδοτικότητα των έργων επηρεάστηκε από τοπικούς παράγοντες, όπως η ικανότητα διαχείρισης των έργων από τις τοπικές αρχές, η διαθεσιμότητα πόρων και η πρόσβαση σε τεχνογνωσία. Σε περιοχές όπου οι τοπικές αρχές είχαν επαρκή εμπειρία και τεχνικές ικανότητες, τα έργα είχαν καλύτερα αποτελέσματα και μεγαλύτερη αποδοτικότητα.

Η ανάλυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αποτελεί ένα από τα πιο κρίσιμα σημεία της έρευνας αυτής. Καθώς το ΕΣΠΑ αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις τα έργα δεν κατάφεραν να επιτύχουν τους προβλεπόμενους στόχους λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης ή κακής διαχείρισης των πόρων. Αυτό επισημαίνει την ανάγκη για μια πιο ευέλικτη και στοχευμένη προσέγγιση στη διαχείριση των έργων, καθώς και για τη βελτίωση των διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Κενά και Προβλήματα στην Υλοποίηση

Παρά την αναγνωρισμένη επιτυχία του ΕΣΠΑ σε πολλούς τομείς, παρατηρούμε ότι προκύπτουν ορισμένα σημαντικά προβλήματα και κενά στην υλοποίηση των έργων. Τα κυριότερα προβλήματα αφορούν τη γραφειοκρατία και τις καθυστερήσεις στις διαδικασίες έγκρισης και υλοποίησης των έργων. Η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων φορέων δημιούργησαν εμπόδια που επηρέασαν αρνητικά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των έργων.

Ένα σημαντικό πρόβλημα που αναδείχθηκε είναι η αδυναμία των τοπικών αρχών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των έργων λόγω περιορισμένων τεχνικών δυνατοτήτων και εμπειρίας. Σε πολλές περιπτώσεις, οι τοπικές αρχές δεν είχαν την απαραίτητη τεχνογνωσία για να διαχειριστούν μεγάλα και σύνθετα έργα, γεγονός που οδήγησε σε καθυστερήσεις και προβλήματα στην υλοποίηση.

Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν προβλήματα χρηματοδότησης, είτε λόγω περιορισμένων πόρων είτε λόγω κακής διαχείρισης των διαθέσιμων πόρων. Αυτές οι αδυναμίες υποδεικνύουν την ανάγκη για βελτιωμένη χρηματοδοτική στρατηγική και καλύτερο σχεδιασμό των έργων, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίηση τους.

Μια από τις πιο σημαντικές μελέτες είναι αυτή που πραγματοποιήθηκε από τον ΟΟΣΑ, η οποία εξετάζει την περιφερειακή πολιτική της Ελλάδας και τα προβλήματα εφαρμογής των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των καθυστερήσεων λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών. Η μελέτη αυτή συνέβαλε στον στρατηγικό σχεδιασμό του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2021-2027 (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2024).

Επιπλέον, έρευνες από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) αναφέρουν ότι οι ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν εμπόδια, όπως πολύπλοκες διαδικασίες και καθυστερήσεις στην έγκριση των έργων, γεγονός που επηρεάζει την αποδοτικότητα των επενδύσεων. (Μελέτη ΕΥ και IOBE 2023)

Αντίστοιχα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει επισημάνει τα ίδια ζητήματα στις δικές της αναλύσεις, ειδικά σε ό,τι αφορά την ανάγκη μεταρρυθμίσεων για την καλύτερη διαχείριση και επιτάχυνση των διαδικασιών χρηματοδότησης. (economistas.gr)

Επιτυχίες και Καλές Πρακτικές

Παρά τα προβλήματα που εντοπίστηκαν, το ΕΣΠΑ 2021-2027 σημείωσε σημαντικές επιτυχίες που αξίζει να αναφερθούν και να αναλυθούν. Οι μεγαλύτερες επιτυχίες του προγράμματος περιλαμβάνουν την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης, τη στήριξη της ψηφιακής μετάβασης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στον τομέα της πράσινης ανάπτυξης, πολλά έργα που αφορούν την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων, την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος είχαν θετικά αποτελέσματα. Αυτά τα έργα όχι μόνο συνέβαλαν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αλλά και δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας στον τομέα της πράσινης οικονομίας.

Στον τομέα της ψηφιακής μετάβασης, η υποστήριξη των ψηφιακών υποδομών και η προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης συνέβαλαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών σε σύγχρονες ψηφιακές υπηρεσίες. Αυτά τα έργα βοήθησαν τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στις νέες τεχνολογίες και να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που προσφέρει η ψηφιακή οικονομία.

Οι καλές πρακτικές που εντοπίστηκαν σε επιτυχημένα έργα περιλαμβάνουν την αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων, την επιτυχή συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων και την εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών και μεθοδολογιών. Η συνεργασία μεταξύ των τοπικών αρχών, των ιδιωτικών φορέων και των πανεπιστημίων ήταν καθοριστική για την επιτυχή υλοποίηση των έργων. Η χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, όπως τα συστήματα παρακολούθησης και ανάλυσης δεδομένων, συνέβαλε στην καλύτερη διαχείριση των έργων και στη βελτίωση των αποτελεσμάτων τους.

Συμβολή στην Κοινωνική Συνοχή και την Οικονομική Ανάπτυξη

Η έρευνα έδειξε επίσης ότι το ΕΣΠΑ 2021-2027 συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης στις περιφέρειες όπου υλοποιήθηκαν έργα. Τα έργα που αφορούσαν την αναβάθμιση των υποδομών υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, είχαν θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής των πολιτών και στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Ειδικότερα, τα έργα που επικεντρώθηκαν στην υποστήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης συνέβαλαν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Η βελτίωση των υποδομών υγείας, όπως η κατασκευή νέων νοσοκομείων και η αναβάθμιση των υπαρχόντων, συνέβαλε στη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, κάτι που έχει άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής.

Επιπλέον, τα έργα που στοχεύουν στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την προώθηση της τοπικής επιχειρηματικότητας συνέβαλαν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην τόνωση της τοπικής οικονομίας. Οι επιτυχίες αυτές υπογραμμίζουν τη σημασία της στόχευσης σε τομείς με υψηλό αναπτυξιακό δυναμικό και τη σημασία της παροχής στήριξης στις τοπικές επιχειρήσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

7.2. Προτάσεις για τη Βελτίωση της Στρατηγικής και της Υλοποίησης

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, είναι σαφές ότι υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση στη στρατηγική και την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027. Οι παρακάτω προτάσεις αποσκοπούν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που έχουν εντοπιστεί.

Ενίσχυση της Χρηματοδότησης και της Απορροφητικότητας Πόρων

Μια από τις πιο σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα έργα του ΕΣΠΑ είναι η περιορισμένη χρηματοδότηση και η δυσκολία στην απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων. Η αύξηση της χρηματοδότησης των έργων είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίησή τους, ιδιαίτερα σε τομείς όπου οι ανάγκες είναι μεγάλες, όπως η πράσινη ανάπτυξη και η ψηφιακή μετάβαση.

Η ενίσχυση της χρηματοδότησης πρέπει να συνοδεύεται από τη βελτίωση των μηχανισμών απορρόφησης των πόρων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της απλοποίησης των διαδικασιών και της μείωσης της γραφειοκρατίας, καθώς και μέσω της ευελιξίας στη διαχείριση των πόρων. Η προσαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων στις ανάγκες των έργων και η δημιουργία νέων χρηματοδοτικών μηχανισμών μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας και στην επίτευξη των στόχων.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα έργα που χρηματοδοτούνται είναι οικονομικά βιώσιμα και ότι οι διαθέσιμοι πόροι χρησιμοποιούνται με τον πιο αποδοτικό τρόπο. Αυτό απαιτεί την εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης και τη συνεχή παρακολούθηση της πορείας των έργων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πόροι κατανέμονται ορθολογικά και αποδίδουν τα μέγιστα αποτελέσματα.

Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επιτυχή υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ. Η επένδυση στην ανάπτυξη των τεχνικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων των στελεχών που εμπλέκονται στην υλοποίηση των προγραμμάτων είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων.

Τα στελέχη που εμπλέκονται στην υλοποίηση των έργων πρέπει να είναι καλά εξοπλισμένα με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για τη διαχείριση των πόρων και την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των έργων. Προτείνεται η εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης που θα

επικεντρώνονται στις ανάγκες των στελεχών και θα τους παρέχουν τα απαραίτητα εργαλεία για την αποτελεσματική διαχείριση των έργων.

Επιπλέον, η δημιουργία δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των έργων. Η ανταλλαγή καλών πρακτικών και η μεταφορά τεχνογνωσίας, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μπορούν να ενισχύσουν τις ικανότητες διαχείρισης και να συμβάλουν στην επιτυχή υλοποίηση των έργων.

Απλοποίηση των Γραφειοκρατικών Διαδικασιών

Ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην επιτυχή υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ είναι η γραφειοκρατία και οι πολύπλοκες διαδικασίες που προκαλούν καθυστερήσεις και αυξάνουν το κόστος των έργων. Η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και η χρήση ψηφιακών εργαλείων για τη μείωση των καθυστερήσεων και την αύξηση της αποδοτικότητας είναι απαραίτητη.

Η υιοθέτηση ψηφιακών πλατφορμών για την υποβολή και την παρακολούθηση των έργων μπορεί να μειώσει τον χρόνο που απαιτείται για την έγκριση των προγραμμάτων και να βελτιώσει τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών. Οι ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν να διευκολύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, να μειώσουν τη γραφειοκρατία και να βελτιώσουν τη διαχείριση των έργων.

Επιπλέον, η απλοποίηση των διαδικασιών θα μπορούσε να διευκολύνει τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, οι οποίοι συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στους διαθέσιμους πόρους λόγω των πολύπλοκων διαδικασιών. Η μείωση των γραφειοκρατικών εμποδίων θα μπορούσε να ενισχύσει τη συμμετοχή των φορέων αυτών και να συμβάλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας των έργων.

Προώθηση της Συνεργασίας και του Συντονισμού

Η βελτίωση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων είναι απαραίτητη για την επιτυχή υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ. Η έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων τομεακών πολιτικών και φορέων αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην επιτυχή υλοποίηση των έργων.

Η ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των κεντρικών και των τοπικών αρχών, καθώς και η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων τομεακών πολιτικών, μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των έργων. Η δημιουργία διατομεακών ομάδων εργασίας και η προώθηση της συνεργασίας

με ιδιωτικούς φορείς, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη πιο ολοκληρωμένων και αποτελεσματικών λύσεων.

Επιπλέον, η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων θα μπορούσε να οδηγήσει σε καλύτερη χρήση των διαθέσιμων πόρων και σε βελτιωμένα αποτελέσματα. Ο συντονισμός αυτός θα μπορούσε επίσης να διευκολύνει την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ και να συμβάλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας των έργων.

Εφαρμογή Καινοτόμων Τεχνολογιών και Μεθοδολογιών

Η αξιοποίηση των καινοτόμων τεχνολογιών μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των έργων του ΕΣΠΑ. Οι καινοτόμες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση δεδομένων και την πρόβλεψη των επιδόσεων των έργων, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της διαχείρισης και της αποδοτικότητας των έργων.

Επιπλέον, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών στον τομέα της πράσινης ανάπτυξης, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οι ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες, μπορεί να συμβάλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των έργων και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η χρήση καινοτόμων μεθόδων διαχείρισης έργων, όπως τα συστήματα παρακολούθησης και ανάλυσης δεδομένων, μπορεί να βελτιώσει τη διαχείριση των πόρων και να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα.

Η εφαρμογή αυτών των τεχνολογιών θα μπορούσε να ενισχύσει την καινοτομία και να οδηγήσει σε πιο αποδοτικές και αποτελεσματικές λύσεις. Η συνεχής εξέλιξη των τεχνολογιών και η ενσωμάτωση των νέων μεθόδων στη διαχείριση των έργων είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ και για την ενίσχυση της αποδοτικότητας των έργων.

7.3. Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του ΕΣΠΑ 2021-2027 ανέδειξε την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα σε ορισμένους τομείς, προκειμένου να βελτιωθεί η στρατηγική και η υλοποίηση μελλοντικών προγραμμάτων. Οι παρακάτω προτάσεις αφορούν την κατεύθυνση της μελλοντικής έρευνας, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των προγραμμάτων.

7.3.1 Αξιολόγηση του Κοινωνικού Αντίκτυπου του ΕΣΠΑ

Μια σημαντική κατεύθυνση για μελλοντική έρευνα είναι η αξιολόγηση του κοινωνικού αντίκτυπου των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ. Ειδικότερα, προτείνεται η διερεύνηση των μακροπρόθεσμων κοινωνικών επιπτώσεων των έργων στις τοπικές κοινότητες, με έμφαση στην ποιότητα ζωής, τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Η έρευνα αυτή μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των επιτυχημένων στρατηγικών και πρακτικών που συμβάλλουν στη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων. Επίσης, μπορεί να παράσχει χρήσιμα δεδομένα για τη βελτίωση της στόχευσης των μελλοντικών προγραμμάτων και την αύξηση της κοινωνικής τους αξίας.

Μέσα από την ανάλυση των κοινωνικών επιπτώσεων, θα μπορούσε να αναδειχθεί η αξία των έργων για τις τοπικές κοινότητες, να βελτιωθεί η εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στη διαμόρφωση και την υλοποίηση των έργων, και να ενισχυθεί η κοινωνική συμμετοχή και υποστήριξη.

7.3.2 Μελέτες Περίπτωσης για Καινοτόμα Έργα

Η περαιτέρω ανάλυση συγκεκριμένων επιτυχημένων έργων αποτελεί μια άλλη σημαντική κατεύθυνση για μελλοντική έρευνα. Οι μελέτες περίπτωσης μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την κατανόηση των παραγόντων επιτυχίας και των προκλήσεων που αντιμετωπίστηκαν κατά την υλοποίηση των έργων.

Οι μελέτες αυτές θα μπορούσαν να επικεντρωθούν σε έργα που σημείωσαν σημαντική επιτυχία στην προώθηση της καινοτομίας, της πράσινης ανάπτυξης, και της ψηφιακής μετάβασης. Μέσω αυτών των μελετών, μπορούν να αναδειχθούν βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν σε άλλα προγράμματα, καθώς και να εντοπιστούν τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την επίτευξη των στόχων.

Η χρήση μελετών περίπτωσης μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση του πώς συγκεκριμένες στρατηγικές και πρακτικές μπορούν να μεταφραστούν σε επιτυχημένα αποτελέσματα και να προσφέρει χρήσιμα μαθήματα για την υλοποίηση μελλοντικών έργων. Οι μελέτες αυτές θα μπορούσαν επίσης να παρέχουν παραδείγματα για τη βελτίωση της διαχείρισης των έργων και την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

7.3.3 Διερεύνηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η ανάλυση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων του ΕΣΠΑ αποτελεί μια ακόμη κρίσιμη κατεύθυνση για μελλοντική έρευνα. Η μελέτη των επιπτώσεων των έργων στον τομέα της πράσινης ενέργειας και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση των συνεπειών των παρεμβάσεων αυτών στο φυσικό περιβάλλον.

Η έρευνα αυτή μπορεί να αναδεικνύει βέλτιστες πρακτικές για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Επίσης, μπορεί να οδηγήσει σε προτάσεις για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών στρατηγικών και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής προστασίας στο πλαίσιο των μελλοντικών προγραμμάτων.

Η περιβαλλοντική έρευνα μπορεί να προσφέρει σημαντικές γνώσεις για το πώς μπορούν να συνδυαστούν η οικονομική ανάπτυξη και η περιβαλλοντική προστασία, και να οδηγήσει σε πολιτικές που ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος. Η έρευνα αυτή μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στη διατήρηση των φυσικών πόρων για τις μελλοντικές γενιές.

Η εργασία που αναλύει τη στρατηγική αξιολόγηση και την πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2021-2027 προσφέρει μια ολοκληρωμένη και λεπτομερή εικόνα της σημαντικότητας και της πολυπλοκότητας των αναπτυξιακών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μελέτη αυτή αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο του ΕΣΠΑ στη διαμόρφωση της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για συνεχή παρακολούθηση, αξιολόγηση και προσαρμογή των στρατηγικών που εφαρμόζονται.

7.4 Σύνοψη Συμπερασμάτων

Από την ανάλυση της εργασίας, το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει είναι η αναγνώριση του ΕΣΠΑ ως κύριου μοχλού οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής για τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΕΣΠΑ αποτελεί έναν από τους βασικότερους μηχανισμούς μέσω του οποίου οι ευρωπαϊκές πολιτικές μετατρέπονται σε απτά αποτελέσματα στις διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης. Η χρηματοδότηση που προσφέρεται μέσω του ΕΣΠΑ είναι κρίσιμη για την υλοποίηση έργων που σε πολλές περιπτώσεις θα ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθούν χωρίς την ευρωπαϊκή υποστήριξη, κυρίως λόγω των υψηλών οικονομικών απαιτήσεων και της τεχνογνωσίας που απαιτούνται.

Επιπλέον, η εργασία αυτή καταδεικνύει τη σημασία της στρατηγικής προσέγγισης που υιοθετεί το ΕΣΠΑ. Η εστίαση σε πέντε βασικούς στόχους —μια πιο έξυπνη, πράσινη, συνδεδεμένη, κοινωνική και κοντά στους πολίτες Ευρώπη— αντικατοπτρίζει τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη και την ανάγκη για μια συνολική, ενοποιημένη στρατηγική που να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και δυναμικές των ευρωπαϊκών περιφερειών. Η υλοποίηση αυτών των στόχων απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες και από τις δύο πλευρές: τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από τα κράτη-μέλη που καλούνται να εφαρμόσουν τα προγράμματα αυτά σε τοπικό επίπεδο.

Μια σημαντική παράμετρος που αναδεικνύεται μέσα από την ανάλυση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ είναι η δυσκολία που παρουσιάζεται στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων όταν δεν υπάρχει επαρκής προσαρμογή των ευρωπαϊκών πολιτικών στις τοπικές συνθήκες και ανάγκες. Η διαφορετικότητα που χαρακτηρίζει τις περιφέρειες της Ευρώπης —σε επίπεδο ανάπτυξης, υποδομών, κοινωνικών δομών και πολιτισμού— καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ευελιξίας και προσαρμοστικότητας στην εφαρμογή των πολιτικών του ΕΣΠΑ. Αυτό σημαίνει ότι τα έργα που χρηματοδοτούνται πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες και τις δυνατότητες, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους.

Ένα άλλο βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την εργασία είναι η σημασία της διαρκούς αξιολόγησης και παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Η αξιολόγηση δεν είναι απλώς μια τυπική διαδικασία, αλλά ένα αναγκαίο εργαλείο για την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων για τη βελτίωση των μελλοντικών πολιτικών. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων επιτρέπει την ταυτοποίηση των επιτυχιών και των αδυναμιών, γεγονός που είναι κρίσιμο για τη διαμόρφωση διορθωτικών μέτρων όπου χρειάζεται. Η διαδικασία αυτή, ωστόσο, απαιτεί μια πολυδιάστατη προσέγγιση που να συνδυάζει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα, κάτι που η εργασία υπογραμμίζει με σαφήνεια.

Ένα σημείο που αξίζει να τονιστεί είναι το πρόβλημα της γραφειοκρατίας που πολλές φορές συνοδεύει την υλοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Οι σύνθετες

διαδικασίες και οι απαιτήσεις σε επίπεδο διοίκησης και διαχείρισης των έργων μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά εμπόδια στην αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών. Η εργασία τονίζει την ανάγκη για απλούστευση των διαδικασιών και τη μείωση της γραφειοκρατίας, προκειμένου να επιταχυνθεί η υλοποίηση των έργων και να μειωθούν τα διοικητικά κόστη.

Επιπλέον, η έμφαση που δίνεται στην καινοτομία και την ψηφιακή μετάβαση αναδεικνύει την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προσαρμοστεί στις σύγχρονες τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις. Η ενίσχυση της καινοτομίας και η στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αποτελούν κεντρικά στοιχεία της στρατηγικής του ΕΣΠΑ, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο τους στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η μετάβαση σε μια πιο ψηφιακή Ευρώπη δεν είναι μόνο αναγκαία για την προσαρμογή στις παγκόσμιες οικονομικές αλλαγές, αλλά και για τη δημιουργία μιας οικονομίας πιο ανθεκτικής και ευέλικτης απέναντι σε μελλοντικές κρίσεις.

Η πράσινη ανάπτυξη, ένας άλλος βασικός στόχος του ΕΣΠΑ, αντανακλά την παγκόσμια ανάγκη για περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η εργασία αναδεικνύει τις προσπάθειες που γίνονται μέσω του ΕΣΠΑ για την προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την προστασία της βιοποικιλότητας. Αυτές οι δράσεις δεν συμβάλλουν μόνο στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και στη δημιουργία νέων ευκαιριών για οικονομική ανάπτυξη σε τομείς όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η πράσινη τεχνολογία.

Η κοινωνική συνοχή και η αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων αποτελούν επίσης κεντρικά στοιχεία της στρατηγικής του ΕΣΠΑ. Η εργασία καταδεικνύει τη σημασία της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, της προώθησης της κοινωνικής ένταξης και της βελτίωσης της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης. Αυτές οι πρωτοβουλίες είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση μιας ισορροπημένης και δίκαιης ανάπτυξης, όπου όλοι οι πολίτες θα μπορούν να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες που προσφέρει η ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Τέλος, η εργασία αναδεικνύει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνοδεύουν την υλοποίηση των έργων του ΕΣΠΑ. Οι προκλήσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αναγκαία προσαρμογή στις τοπικές συνθήκες, τη διαχείριση των πόρων, τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης και τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων. Από την άλλη πλευρά, οι ευκαιρίες που προσφέρει το ΕΣΠΑ είναι σημαντικές, καθώς επιτρέπουν τη χρηματοδότηση καινοτόμων έργων, την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Συνοψίζοντας, η εργασία προσφέρει μια βαθιά και πολύ-επίπεδη ανάλυση του ΕΣΠΑ 2021-2027, υπογραμμίζοντας την καθοριστική σημασία του για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν

από τη μελέτη είναι ουσιώδη για την κατανόηση των προκλήσεων και των δυνατοτήτων που συνοδεύουν την υλοποίηση των ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών. Το ΕΣΠΑ, όπως παρουσιάζεται στην εργασία, δεν είναι απλώς ένας μηχανισμός χρηματοδότησης, αλλά ένα κρίσιμο εργαλείο για τη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ευρώπης, όπου η καινοτομία, η πράσινη ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή και η ψηφιακή μετάβαση θα είναι οι βασικοί άξονες της προόδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021). Κανονισμοί του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής 2021-2027.

Ευρωπαϊκή Ένωση (2021). Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 σχετικά με τις κοινές διατάξεις για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2021). Στρατηγική για το ΕΣΠΑ 2021-2027: Οδηγός Εφαρμογής και Επιχειρησιακά Σχέδια

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της ΕΕ (2021). Εγχειρίδιο για τις Διαδικασίες Αξιολόγησης και Έγκρισης των Έργων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027

Climate Policy Initiative—CPI (2021). Global Landscape of Climate Finance 2021.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (2023). «ΕΣΠΑ 2021-2027 : Πρόγραμμα ΨηΜετ2021-2027»

OPSI (2022). “Digital Transformation”

European Commission (2023c). Critical Raw MAterials Act Factsheet.

European Commission. (2023a). Horizon Europe: EU Missions

European Commission. (2023b). NetZero Cities: Towards climate neutral European cities by 2030

Διαδικτυακές Πηγές

<https://ec.europa.eu/commission>

<https://www.fortunegreece.com/article/espa-2021-2027-i-vasikes-stratigikes-protereotites-gia-tin-ellada/>

https://www.ggde-espa.gov.gr/2023/01/30/meta_gnosi_30-01-23/

<https://2014-2020.espa.gr>

<https://www.espa.gr>

https://www.ey.com/el_gr/news/2023/03/ey-iobe-study-europaika-programmata-amesis-xrimatodotisis

https://www.economistas.gr/oikonomia/46856_paroyasiastike-stin-trapeza-tis-ellados-i-nea-meleti-toy-iobe-me-thema-prosarmogi

www.peka-program.gr

<https://www.gov.gr/updates/statistics>

<https://www.statistics.gr/greece-in-figures>